

RAPORT PODSUMOWUJĄCY OGÓLNO-MIEJSKIE KONSULTACJE SPOŁECZNE

Opracowanie raportu:

Dział Diagnoz i Partycypacji Laboratorium Innowacji Społecznych

konsultacje@lis.gdynia.pl, tel. (58) 727 39 08

Spis treści

I. WPROWADZENIE	3
II. INFORMACJE O KONSULTACJACH	4
Przebieg procesu konsultacji	4
Opis poszczególnych etapów konsultacji	5
Etap diagnostyczny	5
Etap narady społecznej	6
Etap zbierania uwag i pomysłów	10
Etap wypracowania rozwiązań – IDEATHON	13
III. WNIOSKI	15
Narada społeczna	15
Etap zbierania uwag i pomysłów	20
Zieleń oczami mieszkańców	20
Woda – problemy i rozwiązania	22
Powietrze	25
Zaangażowanie w działania	28
Odpowiedzialność za działania	33
IV. PODSUMOWANIE – DECYZJE PREZYDENTA.....	33
V. ZAŁĄCZNIKI	50

I. WPROWADZENIE

Uwzględnienie konsekwencji zmiany klimatu w rozwoju miasta jest niezbędne dla zapewnienia bezpiecznego i sprawnego jego funkcjonowania oraz wysokiej jakości życia mieszkańców. W Gdyni od kilku lat realizowane są różnego rodzaju działania przygotowujące miasto do zmian. Przyjęty uchwałą nr VIII/233/19 Rady Miasta w kwietniu 2019 roku „Plan Adaptacji Miasta Gdyni do zmian klimatu do 2030 roku”¹ zawiera diagnozę przyczyn tych zmian, wskazuje sektory najbardziej narażone na ich skutki oraz katalog działań, które należy podjąć, aby zminimalizować zagrożenie dla życia i zdrowia gdynian powodowane przez coraz częściej doświadczane negatywne zjawiska takie, jak nagłe powodzie miejskie, deszcze nawalne, fale upałów, czy susze.

Działaniom podejmowanym przez urzędników towarzyszy przekonanie, że planowane i realizowane programy mogą przynieść maksymalne rezultaty tylko wtedy, gdy zaangażowane w nie zostaną nie tylko struktury Miasta, ale też społeczności lokalne i mieszkańcy. Z tego powodu powstał pomysł na wieloetapowe konsultacje, obejmujące szereg działań zapraszających gdynian i gdynianki do namysłu nad zmianą klimatu i jej skutkami w lokalnym wymiarze.

Głównym założeniem konsultacji było dotarcie do różnych grup – zarówno indywidualnego mieszkańca, społeczności lokalnych, jak również przedstawicieli instytucji i organizacji. Poszukiwano metody, która pozwoliłaby zachęcić do udziału jak najszerszą grupę mieszkańców, przy czym założeniem było, żeby nie ograniczyć się do zebrania opinii, ale przede wszystkim zaangażować, skłonić do namysłu, a nawet podjęcia wspólnych oddolnych działań. Cały proces podzielono na etapy, które ściśle się ze sobą łączyły, a każdy stanowił punkt wyjścia do kolejnego działania, korzystając z wcześniej zebranej i opracowanej wiedzy, materiałów czy ustaleń.

Niniejszy raport zawiera podsumowanie prowadzonych działań jak również zbiera wnioski, jakie pojawiły się na każdym z etapów i poddaje je analizie. Ze względu na to, że każda część procesu miała swoją specyfikę i była skierowana do różnych grup, wnioski zostały uporządkowane według etapów.

Raport uzupełniają załączniki zawierające:

- zebrane pomysły i rekomendacje wypracowane na etapie narady społecznej,
- opracowane odpowiedzi zebrane w ankiecie konsultacyjnej dla mieszkańców,
- opracowane koncepcje powstałe w ramach Ideathonu.

¹<https://bip.um.gdynia.pl/programy-w-2020-roku,8228/plan-adaptacji-miasta-gdyni-do-zmian-klimatu-do-roku-2030,541418>

II. INFORMACJE O KONSULTACJACH

Celem Gdyńskiego Dialogu o Klimacie było wypracowywanie rozwiązań i rekomendacji oraz zebranie opinii i pomysłów, które na trzech poziomach – całego miasta, wspólnot lokalnych oraz indywidualnego mieszkańca – mogą ograniczać negatywne zjawiska związane kryzysem klimatycznym i pozwolą się lepiej do niego przygotować.

Jednostką odpowiedzialną za przygotowanie i przeprowadzenie konsultacji społecznych w imieniu Prezydenta Miasta Gdyni było Laboratorium Innowacji Społecznych (LIS) we współpracy z innymi jednostkami zajmującymi się poszczególnymi obszarami adaptacji do zmian klimatu, w szczególności Wydziałem Środowiska. Na etapie narady społecznej zaangażowane były również jednostki : Wydział Ogrodnika Miasta, Samodzielny Referat ds. Energetyki, Referat Zrównoważonej Mobilności, Zarząd Komunikacji Miejskiej w Gdyni oraz Zarząd Dróg i Zieleni w Gdyni.

Formalną podstawą ogłoszenia konsultacji było Zarządzenie Prezydenta Miasta Gdyni [nr 2817/20/VIII/R z dnia 13.10.2020r.](#)

Przebieg procesu konsultacji

Cały proces Gdyńskiego Dialogu o Klimacie trwał **od 27 listopada 2020 roku do 31 maja 2021 roku**. Został podzielony na kilka etapów zakładających udział różnych grup mieszkańców i instytucji.

Szczegółowy harmonogram wyglądał następująco:

1. **Etap diagnostyczny:** 27 listopada - 31 grudnia 2020 r.
 - pytanie do eksperta – 27 listopada – 6 grudnia
 - nabór do narady społecznej – 7 – 20 grudnia
 - zebranie i opracowanie materiałów merytorycznych
2. **Etap narady społecznej:** 4 stycznia – 28 lutego 2021 r.
 - ogłoszenie składu narady – do 6 stycznia
 - pierwsze spotkanie - edukacyjne – 21 stycznia
 - drugie spotkanie - wypracowywanie rozwiązań – 6 lutego
 - trzecie spotkanie - sformułowanie rekomendacji – 18 lutego
 - dodatkowe spotkanie podsumowujące – 4 marca
3. **Etap zbierania uwag i pomysłów:** 1 – 31 marca 2021 r.
 - analiza rekomendacji uczestników narady dotyczących tematów do szerszych konsultacji

- opracowanie i konsultacja formularza konsultacyjnego
 - zbieranie opinii mieszkańców przez formularz konsultacyjny – 8 – 22 marca
4. **Etap wypracowywania rozwiązań:** 1 – 30 kwietnia 2021 r.
- analizy i wybór tematu poddanego pod pracę warsztatową
 - Ideathon – 23 – 24 kwietnia
5. **Etap podsumowujący:** 1 – 31 maja 2021 r.

Informacje o każdym z etapów były umieszczane na dedykowanej procesowi podstronie oficjalnego portalu Urzędu Miasta Gdyni www.gdynia.pl/oklimacie

Dodatkowo każdy z etapów był promowany poprzez:

- strony gdynia.pl, lis.gdynia.pl oraz strony innych jednostek miejskich;
- fanpage Facebooka Urzędu Miasta Gdyni, Laboratorium Innowacji Społecznych;
- plakaty w komunikacji miejskiej;
- reklamy w mediach (prasa, radio);
- biuletyn Ratusz (w tym specjalnie opracowaną wkładkę informacyjno-promującą);
- bezpośredni mailing do jednostek, instytucji, organizacji i grup zainteresowanych tematyką.

Znaczącym czynnikiem wpływającym na przebieg konsultacji były obostrzenia związane z pandemią SARS-COVID19 w Polsce. Z tego względu wszystkie etapy zostały przeprowadzone w formie on-line.

Opis poszczególnych etapów konsultacji

Etap diagnostyczny

| 27 listopada - 31 grudnia 2020 r.

- > 125 pytań dotyczących zmian klimatycznych
- > Broszura „Zapytaj eksperta”

Etap diagnostyczny zakładał przygotowanie procesu i poinformowanie mieszkańców o nim – o tym, jak można się w niego włączyć oraz o działaniach prowadzonych przez Miasto w zakresie adaptacji do zmian klimatu. Takie zaznajomienie odbiorców z procesem było ważne ze względu na jego wieloetapowość, jak również długi okres trwania. Powstała broszura wyjaśniająca wszystkie etapy konsultacji oraz podstrona (www.gdynia.pl/oklimacie), gdzie umieszczane były systematycznie informacje o procesie, w tym również baza wiedzy na temat zmiany klimatu.

Na tym etapie mieszkańcy mogli również zgłaszać pytania, które ich nurtują lub chcieliby zadać ekspertom w poruszonym temacie. Pytania można było przesyłać poprzez formularz on-line – oddzielny dla osób dorosłych i dla młodzieży oraz e-mailem.

W ramach tzw. „Pytania do eksperta” zostało zgłoszonych 125 pytań z czego 32 od osób dorosłych, a 93 od dzieci i młodzieży.

Na podstawie zebranych pytań powstał poradnik zawierający odpowiedzi pogrupowane w 9 kategorii:

- OGÓLNE - pytania dotyczące ogólnych zagadnień nt. zmian klimatu lub obalające mity;
- ZAGROŻENIA - pytania dotyczące niebezpieczeństw wynikających ze zmiany klimatu;
- ZMIANY POGODOWE - pytania dotyczące tematu zmian klimatu i ich wpływu na pogodę;
- SPOŁECZNE - pytania dotyczące społeczno-politycznych aspektów zmian klimatycznych;
- EDUKACJA - pytania dotyczące źródeł wiedzy oraz merytorycznych materiałów;
- ENERGIA - pytania dotyczące ekologicznych źródeł energii;
- WODA - pytania zarówno dotyczące Bałtyku, jak i wód gruntowych oraz opadów;
- CODZIENNOŚĆ - pytania dotyczące codziennych spraw i dylematów mieszkańców dotyczących zmian klimatycznych.

Zebrane pytania miały również dać pogłówną wiedzę na temat tego, co jest ważne dla mieszkańców, co budzi ich wątpliwości, jakiej wiedzy poszukują, a także (pośrednio) jaką już mają. Obszary te miały być podejmowane w kolejnych etapach procesu.

Etap narady społecznej

| 4 stycznia – 28 lutego 2021 r.

→ 88 rekomendacji i pomysłów na działania wspierające ochronę klimatu i środowiska w Gdyni.

Narada społeczna była pierwszym elementem właściwych konsultacji, skierowanym do przedstawicieli organizacji i instytucji takich, jak spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, organizacje pozarządowe, środowiska naukowe czy rady dzielnic.

Jej celem było wypracowanie rekomendacji w zakresie włączania jednostek i instytucji, które reprezentują szersze grupy mieszkańców, w działania mające na celu przeciwdziałanie skutkom zmian klimatu oraz przygotowanie miasta i poszczególnych dzielnic/osiedli/podwórek na radzenie sobie z negatywnymi zjawiskami, będącymi skutkiem kryzysu klimatycznego.

Nabór do narady był otwarty, ale zakładał konieczność bycia członkiem lub reprezentowania którejś z następujących grup:

- rady dzielnicy,
- organizacji pozarządowej, instytucji kultury,
- spółdzielni mieszkaniowej, zarządcy nieruchomości, wspólnoty mieszkaniowej,
- uczelni, szkoły, innej instytucji edukacyjnej,
- innej (w tym grupy nieformalnej).

Zgłoszenia można było nadsyłać poprzez formularz rejestracyjny. Gotowość uczestnictwa w naradzie zgłosiły 34 osoby. Wszystkie z nich zostały zaproszone do udziału.

Najwięcej chętnych do rozmów o klimacie zgłosiło się z organizacji pozarządowych i instytucji kultury. Było to aż 12 osób. Najmniej reprezentantów było ze środowiska edukacyjno-naukowego – 3 osoby. Rozkład poszczególnych grup przedstawia poniższy wykres.

W grupie „Inne” znalazły się osoby reprezentujące grupy nieformalne czy radę miasta.

Uczestnicy narady pracowali w trzech grupach tematycznych:

- **Woda w mieście – zagrożenie czy zasób?**
- **Jak obniżyć emisję CO₂ i pyłów z naszych domów, mieszkań i samochodów?**

- **Zielone miasto – jak zazielenić miasto?**

Zakres narady został wybrany w oparciu o strategiczne założenia ujęte w Planie Adaptacji do zmian klimatu, w porozumieniu z Wydziałem Środowiska, jak również Zespołem do spraw adaptacji Miasta Gdynia do zmian klimatu – Zespołem tematycznym utworzonym w ramach UrbanLab Gdynia. W jego skład weszli przedstawiciele wszystkich wydziałów i jednostek związanych merytorycznie z tym obszarem. W ramach prac Zespołu przygotowano katalog rekomendowanych działań dla Urzędu Miasta, obejmujących różne obszary adaptacyjne.

Wyzwaniem stojącym przed członkami narady było poszukiwanie odpowiedzi na pytania: jak podmioty i instytucje mogą wpłynąć na zwiększenie aktywności mieszkańców w zakresie działań wspierających adaptację do zmian klimatu w Gdyni, a także jakie zmiany mogą wprowadzać samodzielnie, a jak może wesprzeć je Urząd Miasta.

W ramach porad odbyły się **4 spotkania w formule on-line**. Uczestnicy w trakcie pracy wspierani byli przez moderatorki oraz niezależnych ekspertów zewnętrznych (Marcin Popkiewicz – Nauka o klimacie, Agnieszka Czachowska – Fundacja Sendzimira, Maria Skotnicka – Fundacja Sendzimira) i ekspertów wewnętrznych – przedstawiciele Miasta, tj. Wydziału Ogrodnika Miasta, Samodzielnego Referatu ds. Energetyki, Samodzielnego Referatu Projektów Unijnych i Zarządzania Mobilnością (obecnie Referatu Zrównoważonej Mobilności), Zarządu Komunikacji Miejskiej w Gdyni oraz Zarządu Dróg i Zieleni w Gdyni.

Pierwsze spotkanie miało charakter edukacyjny, a jego pierwsza część była transmitowana w mediach społecznościowych. Zaproszeni eksperci i reprezentanci Miasta Gdyni wprowadzili uczestników w cele i zasady narady, problematykę adaptacji do zmian klimatu w jej szerokim (globalnym) kontekście, przedstawili działania i programy podejmowane przez Urząd Miasta w tym obszarze.

Między pierwszym a drugim spotkaniem narady zbierane były rekomendacje i pomysły na rozwiązania w wyznaczonych obszarach tematycznych, nadsyłane za pomocą formularza przez osoby, które nie mogły wziąć udziału w naradzie, a były zainteresowane jej tematem. Zgłoszono 26 propozycji, które zostały opracowane i przekazane poszczególnym zespołom.

Kolejne dwa spotkania były poświęcone wypracowywaniu w poszczególnych grupach rekomendacji i pomysłów, które między spotkaniami były konsultowane z ekspertami wewnętrznymi i zewnętrznymi. Efekty prac grup zostały zaprezentowane na forum podczas czwartego spotkania, w którym uczestniczył również wiceprezydent Miasta Gdyni oraz przedstawiciele jednostek merytorycznych związanych z tematyką zmiany klimatu.

Uczestnicy narady wypracowali łącznie **88 rekomendacji i pomysłów** na działania wspierające ochronę klimatu i środowiska w Gdyni. Mimo że głównym wyzwaniem postawionym przed członkami narady było poszukiwanie odpowiedzi na pytanie, jak

podmioty i instytucje mogą wpłynąć na zwiększenie aktywności mieszkańców w zakresie działań wspierających adaptację do zmian klimatu w Gdyni, rekomendacje w dużej mierze dotyczyły działań leżących w kompetencji samorządu - Urzędu Miasta i jednostek miejskich. Uczestnicy narady sformułowali szczegółowe wskazówki, o jakie mogłoby być wzbogacone już prowadzone działania, a także pomysły na działania zupełnie nowe. Pojawiły się również pomysły, opracowane bardziej szczegółowo, skierowane do jednostek czy wspólnot lokalnych, które wymagają wsparcia lub animacji ze strony Urzędu.

Grupa tematyczna **„Woda w mieście – zasób czy zagrożenie?”** określiła **23 rekomendacje oraz pomysły**. W pierwszej kategorii zostały zawarte m.in. stworzenie długofalowej strategii retencji wody, wydzielenie w Budżecie Obywatelskim konkretnej puli na projekty Klimatycznego Budżetu Obywatelskiego, promocja programów środowiskowych i ekologicznych kierowanych do mieszkańców, a także podjęcie szerokiej dyskusji dotyczącej ratowania i zachowania terenów zielonych. Z kolei wśród pomysłów zapisano m.in. organizację ogrodów deszczowych przy placówkach oświatowych i kulturalnych, monitoring użytków ekologicznych oraz włączanie spółdzielni, deweloperów i wspólnot mieszkaniowych w działania związane z retencją wody.

Grupa tematyczna **„Zieleń w mieście – jak zazieleniać miasto?”** opracowała **34 rekomendacje i pomysły na działania**. Wśród rekomendacji umieszczono m.in. przeznaczenie 5% rocznych wydatków gminnych (jeden raz w danej kadencji władz) na wykup przez gminę gruntów leżących w granicach administracyjnych miasta, które zostaną zagospodarowane wyłącznie zielenią. Ponadto grupa zarekomendowała wprowadzenie całkowitego zakazu wycinania dużych dojrzałych drzew oraz wprowadzenie zakazu sprzedaży działek gminnych, które są porośnięte drzewami. Wśród pomysłów zawarto natomiast m.in. tworzenie zielników przy szkołach oraz małych ogródków sąsiedzkich, zakładanie i prowadzenie ogrodów społecznych oraz organizację zielonych dachów parkingów rowerowych.

Trzecia grupa – **„Jak obniżyć emisję CO₂ i pyłów z naszych domów, mieszkań i samochodów?”** – **przygotowała łącznie 31 rekomendacji oraz pomysłów**. Działania rekomendowane przez uczestników narady to m.in. promocja rozwiązań europejskich w zakresie łączenia infrastruktury pieszej i rowerowej, wdrożenie w polityce przestrzennej idei „miasta krótkich odległości”, a także programy edukacyjne i system zachęt oraz nakazów do budowy energooszczędnych i inteligentnych budynków. Z kolei wśród pomysłów umieszczono m.in. zmianę statusu infrastruktury rowerowej do infrastruktury krytycznej, kontrole spalania w domach jednorodzinnych, system zachęt do wyrejestrowania samochodu i wielowątkową, włączającą różne instytucje i jednostki kampanię informacyjno-edukacyjną.

Na podstawie efektów prac narady zostały również sformułowane propozycje tematów do kolejnych etapów konsultacji, tj. zbierania uwag i pomysłów oraz wypracowywania rozwiązań (Ideathon).

Etap zbierania uwag i pomysłów

| 1 - 31 marca 2021 r.

—> 426 ankiet zawierających najważniejsze dostrzegane problemy w obszarze zieleni i wody oraz pomysły na ich rozwiązanie, a także wskazanie aktywności, jakie mieszkańcy gotowi byłiby podjąć bądź w jakie mogliby się sami włączyć

Założeniem tego etapu było zebranie uwag i pomysłów od mieszkańców Gdyni dotyczących wskazanych aspektów związanych ze środowiskiem. W odróżnieniu od pierwszej części Gdynińskiego Dialogu o Klimacie, ta skupiała się na perspektywie pojedynczego mieszkańca i jego postrzeganiu możliwych rozwiązań z zakresu adaptacji i mitygacji Gdyni do zmian klimatu.

Jego celem było pozyskanie informacji o czynnikach aktywizujących mieszkańców w zakresie podejmowania działań pro-klimatycznych, a także zebranie wiedzy na temat dostrzeganych problemów w tym obszarze.

Zakres tego etapu został oparty na rekomendacjach i pomysłach wypracowanych w ramach narady społecznej, tj. obszarach związanych z obniżeniem emisji CO₂, wodzie i zieleni w mieście. W obszarze zieleni mieszkańcy pytani byli o to, jak widzą tereny zielone w mieście, w obszarze powietrza – o powody, dla których byłiby gotowi (bądź nie) zrezygnować z samochodu, natomiast w temacie związanym z wodą o dostrzegane najważniejsze problemy z wodą w mieście i pomysły na ich rozwiązanie. Jednak najważniejszą poruszaną kwestią były pytania związane z możliwością i gotowością podjęcia aktywności przez mieszkańców w zakresie adaptacji do zmian klimatu.

Swoje uwagi i pomysły mieszkańcy mogli składać za pomocą formularza konsultacyjnego, dostępnego zarówno w wersji elektronicznej, jak i papierowej. Obejmował on 7 pytań merytorycznych, w których skład wchodziły również pytania uzupełniające i dające możliwość skomentowania pomysłów i rozwiązań oraz zaproponowania własnych. Z myślą o młodzieży został przygotowany odrębny formularz, zawierający te same pytania dostosowane jednak do potrzeb i realiów młodych osób.

Elektroniczny kwestionariusz został udostępniony na:

- www.gdynia.pl/oklimacie
- www.lis.gdynia.pl
- fanpagach Facebook Laboratorium innowacji społecznych, InfoBox Gdynia, Biblioteka Gdynia

Dodatkowo część instytucji, takich jak Centrum Aktywności Seniora czy Pomorski Park Naukowo-Technologiczny w Gdyni udostępniła kwestionariusze w formie elektronicznej po przez swój newsletter.

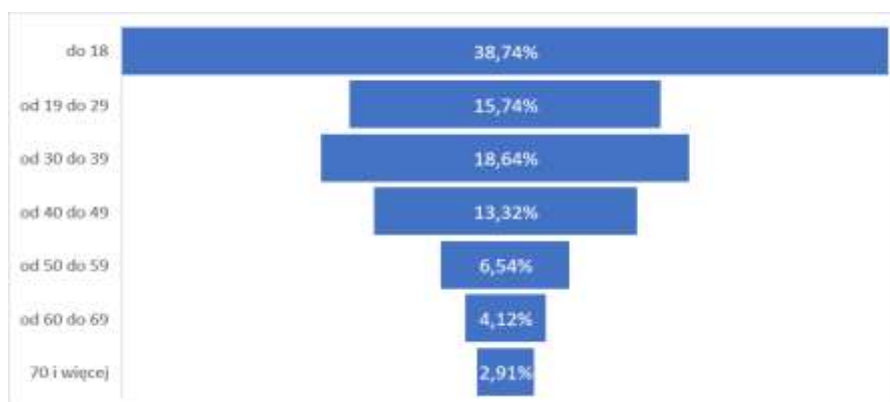
Wersję papierową można było otrzymać i zostawić w wyznaczonych miejscach na terenie całej Gdyni, tj.:

- W Urzędzie Miasta;
- W filiach Biblioteki Miejskiej w Gdyni;
- W siedzibie Gdynia InfoBox.

Trzeba jednak zaznaczyć, że z powodu zaostżenia restrykcji związanych z pandemią po kilku dniach od uruchomienia punktów konsultacyjnych zamknięto biblioteki, co ograniczyło możliwości papierowego składania formularzy, a co za tym idzie wpłynęło na ich ostateczną liczbę.

Do młodych mieszkańców Gdyni starano się dotrzeć poprzez szkoły i uczelnie wyższe (e-dziennik i mailing).

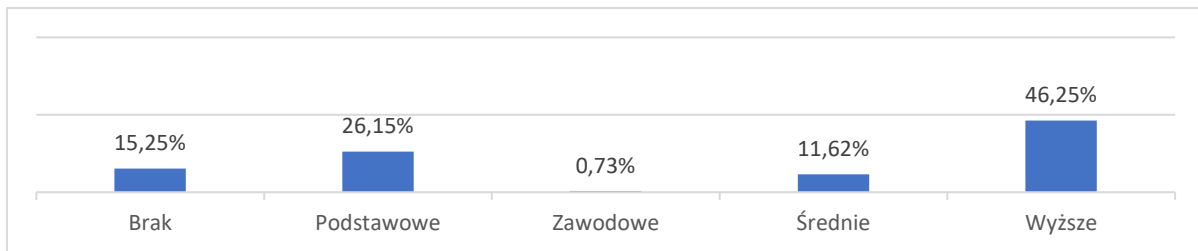
W konsultacjach wzięło udział 426 osób², z czego 244 osoby (57,28%) to kobiety a 182 (42,72%) to mężczyźni. Najliczniejszą grupą, która wypełniła formularz były osoby poniżej 18 roku życia (do których kierowany był oddzielny formularz) - w sumie jest ich 160. Dwie kolejne najliczniejsze grupy to osoby od 30 do 39 roku życia (77 osób) oraz osoby z przedziału od 19 do 29 roku życia (65 osób). Najmniej liczną grupą były osoby powyżej 70 roku życia (12 osób). Poniższy wykres obrazuje rozkład grup wiekowych wśród uczestników konsultacji (N=413³):

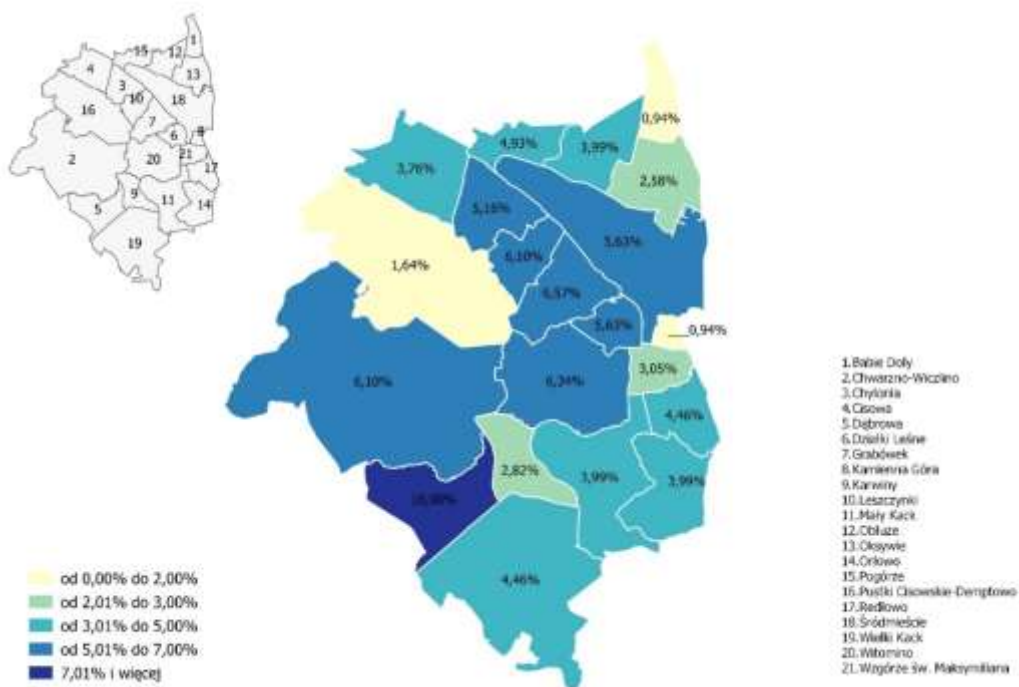
Pod względem wykształcenia najbardziej liczną grupą, która wypełniła formularz były osoby z wykształceniem wyższym (46,25%). Kolejną – osoby o wykształceniu podstawowym (26,15%) i które nie ukończyły edukacji na poziomie podstawowym (15,25%). Byli to uczniowie, do których został skierowany oddzielny formularz. Osoby z wykształceniem średnim stanowiły 11,62%, a najmniej liczną grupą były osoby z wykształceniem zawodowym (0,73%). Podział ten obrazuje poniższy wykres (N=413):

² W raporcie postępujemy się określeniem liczby osób, które wzięły udział w konsultacjach. Należy jednak pamiętać, że de facto jest to liczba otrzymanych formularzy.

³ Liczba formularzy, w których nie zostały uzupełnione dane metryczkowe dotyczące wieku i wykształcenia.

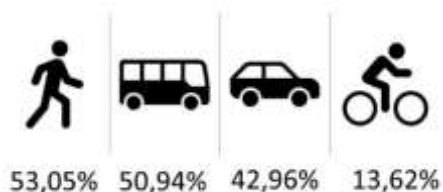
Najliczniej reprezentowaną dzielnicą w konsultacjach była Dąbrowa (16,90%). Kolejne dzielnice z największą liczbą respondentów to Grabówek (6,78%) i Witomino (6,34%). Dzielnice o najniższej frekwencji to Kamienna Góra (0,94%) i Babie Doły (0,94%). Obrazuje to mapa:

Mieszkańcy zostali zapytani również o typ zabudowy, w której zamieszkują. 75,12% osób biorących udział w konsultacjach społecznych to lokatorzy budynków wielorodzinnych, natomiast 24,88% to osoby zamieszkujące domy jednorodzinne.

W formularzu zapytano również o sposób przemieszczania się mieszkańców (prosząc o wskazanie maksymalnie dwóch odpowiedzi). Najczęściej wskazywanym sposobem przemieszczania się przez osoby biorące udział w konsultacjach jest poruszanie się pieszo (53,05%), następnie komunikacja miejska (50,94%). Trochę niższą liczbę wskazań otrzymał transport samochodowy (42,96%). Najniższą liczbę wskazań otrzymał transport rowerowy (13,62%).

Mieszkańcy wypowiedzieli się na pytania postawione w kwestionariuszu konsultacyjnym, wypełniając 426 formularzy. W zakresie zieleni wypowiedziały się 402 osoby. W temacie wody w mieście padło aż 399 przykładów problemów (część z nich się powtarzała), które zauważyli mieszkańcy. Na zauważone trudności z wodą mieszkańcy zaproponowali aż 319 rozwiązań.

69,95% osób biorących udział w konsultacjach zadeklarowało chęć udziału w takich działaniach, jak: dbanie o zieleni, współtworzenie ogrodu społecznego czy zbieranie deszczówki. Spośród działań tzw. inwestycyjnych, rozumianych tutaj jako montaż paneli fotowoltaicznych, wymiana pieców, termiczna analiza budynku czy wymiana nawierzchni parkingowych na przepuszczalne najchętniej wybierano montaż paneli fotowoltaicznych. 68,54% osób biorących udział w konsultacjach popiera wdrażanie takiego rozwiązania.

Mieszkańcy biorący udział w procesie mieli również możliwość zaproponowania rozwiązań pro-klimatycznych dla indywidualnego mieszkańca. Ostatecznie zostało udzielone 692 takich propozycji.

Szczegółowa analiza zebranych odpowiedzi znajduje się w trzeciej części raportu – Wnioski.

Etap wypracowania rozwiązań – IDEATHON

| 23-24 kwietnia 2021 r.

→ 3 rozwiązania w obszarze redukcji śladu węglowego

Etap wypracowywania rozwiązań miał formułę Ideathonu, czyli dwudniowych zdalnych warsztatów projektowych. Ich celem było opracowanie pomysłów, które miałyby pomóc mieszkańcom i mieszkankom Gdyni zredukować ślad węglowy.

Wyzwanie sformułowane zostało na podstawie tematów wypracowanych na etapie narad i ostatecznie sformułowane w porozumieniu z Wydziałem Środowiska.

Zamysłem włączenia do konsultacji takiej metody była potrzeba wypracowania bardzo konkretnych lokalnych, bliskich mieszkańcom i innowacyjnych rozwiązań. W

szczególności Ideathon był kierowany do osób młodych – młodzieży i studentów, dla których metoda projektowa z wykorzystaniem technik design thinking mogła być bardziej atrakcyjna.

Do udziału w Ideathonie zostali jednak zaproszeni wszyscy mieszkańcy i mieszkanki Gdyni zainteresowani tematem czy projektowym wypracowywaniem rozwiązań. Nabór był otwarty, bez ograniczeń wiekowych czy innych warunków, a zgłaszać się mogły zarówno osoby indywidualne, jak i zespoły składające się z minimum 3 osób.

Finalnie w Ideathonie wzięło udział 13 osób, które pracowały w 3 zespołach:

- zespół Młodzieżowego Strajku Klimatycznego 'MSK' – 5 osób;
- zespół CO₂ Busters – 3 osoby;
- zespół złożony z osób, które zgłosiły się indywidualnie – 5 osób.

Każdy z zespołów przez cały czas trwania Ideathonu miał wsparcie moderatorki, a w wyznaczonym czasie mógł skorzystać także z konsultacji z ekspertką – Anną Sierpińską, która odpowiadała na pytania i wątpliwości osób uczestniczących w Ideathonie.

W ramach pracy zespołów powstały trzy koncepcje rozwiązań:

Projekt „eco box” | zespół CO₂ Busters

Projekt społecznościowej jadłodzielni, który może być powielany w różnych lokalizacjach na terenie miasta (projekt ma charakter lokalny – o zasięgu osiedla). Jadłodzielnia, poza pełnieniem podstawowej funkcji, związanej z możliwością zostawienia lub zabrania żywności, jest miejscem o charakterze edukacyjnym, w którym popularyzowana jest wiedza dotycząca wpływu decyzji konsumenckich na stan środowiska, w tym na pozostawiany ślad węglowy.

W zależności od warunków lokalowych oraz zaangażowania podmiotów i osób, które mogłyby animować to miejsce, w jadłodzielni można organizować m.in.:

- warsztaty,
- społecznościowe ogródki,
- animować system zbierania eko-punktów, zależnego od zaangażowania w wymianę żywności.

Projekt „make komunikacja miejska great again” | zespół MSK

Projekt aplikacji, kierowanej przede wszystkim do młodych osób, która ma zachęcać do korzystania z komunikacji publicznej. Grywalizacyjny charakter aplikacji ma sprawić, że komunikacja miejska będzie postrzegana jako atrakcyjna forma przejazdów, w miejsce poruszania się samochodem.

Aplikacja monitoruje przejazdy (w początkowym okresie bezpłatne) i na tej podstawie daje użytkownikom i użytkowniczkom informację o tym, na ile wybór komunikacji publicznej przyczynił się do redukcji śladu węglowego.

Jednocześnie prowadzony jest ranking liczby przejazdów (czyli skali redukcji śladu węglowego) co ma charakter grywalizacji, a po osiągnięciu określonych pułapów, możliwe jest otrzymywanie nagród, np. bonów zniżkowych umożliwiających korzystanie z innych, przyjaznych środowisku rozwiązań.

Projekt „Gdynia-lokalnie i odpowiedzialnie” | Indywidualistki - zespół osób zgłoszonych indywidualnie

Projekt aplikacji, która wspiera dokonywanie wyborów konsumenckich, w oparciu o kryterium lokalności oraz środowiskowej neutralności produktów i usług. Aplikacja kierowana jest do osób, którym zależy na kupowaniu produktów o niskim śladzie węglowym, które nie mają jednak wiedzy jakie są to produkty lub gdzie można je kupić. Są to osoby raczej w średnim wieku, mające świadomość potrzeby ochrony środowiska, jednak nie mające wystarczającej ilości czasu, aby samodzielnie poszukiwać sklepów czy punktów usługowych.

Aplikacja jest mapą takich miejsc na terenie miasta. Jednocześnie może być kanałem, przez który oferowane są zniżki, co zachęci do zakupów w tych miejscach. Użytkownicy i użytkowniczki mogą z kolei oceniać wybrane lokalizacje i polecać je uwadze większej liczby potencjalnych klientów i klientek.

Jury, na podstawie prezentacji dokonanych przez zespół, oceniło propozycje rozwiązań i przyznało nagrody. Nagrodę główną w wysokości 1500 zł otrzymał zespół CO₂ Busters. Pozostałe dwa zespoły otrzymały nagrody dodatkowe w wysokość 500 zł - każdy zespół.

III. WNIOSKI

Ze względu na specyfikę etapów Gdyńskiego Dialogu o Klimacie głębszej analizie zostały poddane dwa z nich: **narada społeczna oraz etap zbierania uwag i pomysłów**.

Zebrane wnioski stanowią zbiór rekomendacji i pomysłów mieszkańców, jakie mogą zostać uwzględnione w działaniach Urzędu Miasta, jak również stanowić inspirację dla innych instytucji czy organizacji działających w Gdyni. Należy jednak podkreślić, że w większości ich wdrożenie leży w kompetencjach urzędników.

Narada społeczna

Poniżej zostały zebrane najważniejsze wątki wypracowane podczas narady społecznej wspólne dla wszystkich grup tematycznych, tj. **wody i zieleni w mieście oraz**

obniżenia CO₂. Zostały one pogrupowane tematycznie i ułożone według najczęściej zgłaszanych i wskazanych jako priorytetowe przez uczestników narad. Są to: **edukacja, informowanie, zaangażowanie społeczne, budownictwo, parkingi, przestrzenie społeczne oraz zieleń.**

Szczegółowy spis wszystkich rekomendacji i pomysłów można znaleźć w załączniku. Wszystkie one zostały przekazane do jednostek miejskich działających w obszarze zmian klimatu i obecnie są analizowane pod kątem możliwości ich wprowadzenia czy wpisania w planowane programy i strategie miejskie.

1. EUDKACJA

Jednym z głównych wątków, jaki wybrzmiał podczas narady we wszystkich grupach tematycznych, była szeroko rozumiana edukacja obejmująca zarówno mieszkańców, jak i instytucje czy przedsiębiorców (np. deweloperów). Wskazywana była potrzeba działań edukacyjnych zarówno ukierunkowanych na konkretne tematy, do konkretnych grup, jak i dziejąca się przy okazji innych wydarzeń czy programów.

Wskazywane obszary edukacji to:

- edukacja rowerowa;
- edukacja dotycząca oszczędzania energii przez mieszkańców w budynkach wielorodzinnych;
- edukacja budowlana – jak budować energooszczędnie lub dostosowywać już istniejące budynki, tak aby były energooszczędne;
- edukacja w zakresie wyrzucania odpadów bio;
- edukacja na temat potrzeby zieleni „dzikiej” i gęstej, a nie tylko uporządkowanej;
- kampania edukacyjna w temacie tzw. zielonej partyzantki, czyli oddolnych działań zazieleniania miasta.

Ważnym wątkiem, który pojawił się w kontekście edukacji była rola szkół czy uczelni wyższych jako miejsca edukacji w zakresie zmian postaw na proekologiczne, ale również wdrażania programów i rozwiązań na terenie placówek. Aby tak się stało uczestnicy narady wskazywali na konieczność szerokiego dostępu do wiedzy eksperckiej w szkołach i dla szkół oraz opracowania programów edukacyjnych dla szkół na terenie Gdyni. Jednym z pomysłów, który może stanowić element edukacji, było stworzenie i wdrożenie w placówkach edukacyjnych programu wzorcowych jadłospisów opartych w większym stopniu na produktach lokalnych, mało-przetworzonych oraz pochodzenia roślinnego.

2. INFORMOWANIE

Drugim najczęściej pojawiającym się tematem, powiązaniem z edukacją, była informacja oraz kampanie promujące zarówno postawy pro-klimatyczne, jak również działania Urzędu Miasta w zakresie adaptacji do zmian klimatu. Podkreślano, że muszą być one skoncentrowane i kompleksowe. Informacje na temat wszystkich działań miasta, jak również innych podmiotów, powinny zostać zebrane w jednym miejscu, łatwo dostępnym dla mieszkańców i przekazywane różnymi kanałami.

Wśród pomysłów na takie działania pojawiły się:

- bezpłatny punkt konsultacyjny i informacyjny „One-stop-shop”, oferujący kompleksowe doradztwo w jednym miejscu na temat rozwiązań mitygacyjnych/adaptacyjnych, np. wsparcie proceduralne podczas wymiany pieca, aplikowania o środki zewnętrzne, itd.
- nagłaśnianie programów miejskich kierowanych do mieszkańców:
 - stworzenie strony lub dobrze widocznej podstrony oficjalnego portalu Urzędu Miasta – Gdyni Klimatycznej – poświęconej zagadnieniom: małej retencji, ogrodów deszczowych, energooszczędności, itp. Powinna być ona źródłem wiedzy np. o realizowanych programach miejskich, wdrożonych projektach, wprowadzonych rozwiązaniach, czy dotacjach na inicjatywy klimatyczne. Jej elementem byłoby forum dyskusyjne;
 - projektowanie promocji pod kątem aktywizacji społecznej (z zaangażowaniem ekspertek/ów).
- zdecydowane zwiększenie ilości informacji i komunikatów na temat: zmian klimatu, koniecznych i możliwych działań z tym związanych, inicjatywach i działaniach podejmowanych przez Urząd Miasta, wszystkie jednostki miejskie (np. kluby seniora, szkoły, jednostki budżetowe gminy) oraz przez mieszkańców
- stworzenie jednej platformy informacyjnej dedykowanej informowaniu, przekazywaniu wiedzy i wskazywaniu dobrych praktyk – aby szukający wiedzy i inspiracji mieli jedno źródło informacji;
- kompleksowa kampania społeczna dotycząca zmian nawyków wśród mieszkańców – MNIEJ: podróży, energii, rzeczy itd., włączająca różne jednostki miejskie i podmioty funkcjonujące w mieście;
- szeroko zakrojona kampania informacyjna na temat 17 celów Zrównoważonego Rozwoju, wynikających z przyjętej w 2015 roku przez wszystkie państwa ONZ strategii „Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030” – informowanie o tym przy każdej okazji.

Pojawiły się również pomysły na tematyczne kampanie informacyjne:

- kampania edukacyjna dotycząca szanowania obecnie istniejącej zieleni;

- kampania na ten temat tekstyliów i jak wygląda ich produkcja (ślad węglowy) - mądre podejście do drugiego życia odzieży.

3. ZAANGAŻOWANIE SPOŁECZNE:

- stworzenie zespołu ds. adaptacji do zmian klimatu w skali całego miasta – również z udziałem mieszkańców – dedykowanego wyłącznie tematyce związanej ze zmianami klimatu i adaptacją do obserwowanych i prognozowanych zmian;
- podjęcie w szerokim gronie dyskusji wokół ratowania i zachowywania terenów zielonych na terenie Śródmieścia (zamiast ich zabudowy), a także walki z wyspami ciepła i podjęcie działań budujących świadomość mieszkańców oraz deweloperów nt. roli zieleni w inwestycjach miejskich;
- wdrażanie wątków proekologicznych w działaniach organizacji, np. w placówkach edukacyjnych, organizacjach pozarządowych czy firmach, ale również w Urzędzie Miasta, który mógłby mieć rolę promotora takich rozwiązań.

Kolejnymi tematami poruszonymi w ramach narady społecznej były kwestie związane z przestrzenią i ładem przestrzennym miasta. Dotyczyły one głównie budownictwa, parkingów oraz przestrzeni publicznych i nieodzownie związaną z nimi zielenią. W każdym z nich poniżej zostały przedstawione wypracowane najważniejsze rekomendacje i pomysły:

1. BUDOWNICTWO:

- system zachęt oraz nakazów do budowy energooszczędnych i inteligentnych budynków oraz przystosowywania do standardów energooszczędności już istniejących (np. przy negocjacji umów z deweloperami);
- instalacja paneli fotowoltaicznych na nowych budynkach użyteczności publicznej; montaż na istniejących budynkach w ramach zwiększania efektywności energetycznej budynków;
- stworzenie wytycznych (technicznych, prawnych), przewodnika (krok po kroku), a także systemu zachęt dla inwestorów w zakresie tworzenia zielonych dachów na istniejących budynkach (szczególnie ważne są tu kwestie techniczne i prawne);
- tworzenie zielonych ścian i dachów, w tym zielonych dachów rekreacyjnych na budynkach użyteczności publicznej, lub "wiszących ogrodów";
- zazielenianie dachów wiat parkingów rowerowych.

2. PARKINGI:

- przedefiniowanie polityki parkingowej w kierunku zmniejszania liczby parkingów jako stymulacja do zmniejszenia ruchu samochodowego. Opracowanie i zakomunikowanie mieszkańcom długookresowego planu stopniowego uwalniania coraz większej części centrum miasta od jeżdżących i parkujących samochodów, a także programu zmniejszania liczby samochodów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Program ten zakłada m.in. pokazywanie korzyści wynikających z prowadzenia restrykcyjnej polityki parkingowej oraz restrykcyjnego zarządzania strefami płatnego parkowania dla posiadaczy samochodów;
- wprowadzenie kostki chłonnej jako obowiązującej wytycznej przy budowie infrastruktury terenowej związanej z drogami, parkingami;
- wymiana podłoża na miejscach postojowych dla samochodów – hydroprzepuszczalna zamiast nieprzepuszczalnej, przy wykorzystaniu elementów naturalnych (tzw. płaskie pieńki drzew) zamiast meby i ekokraty (tj. zamiast betonu i tworzyw sztucznych);
- zmiana przeznaczenia parkingów – zamiast samochodowych na rowerowe.

3. PRZESTRZENIE PUBLICZNE:

- wdrażanie w polityce przestrzennej idei „Miasta krótkich odległości” - tworzenie mikrocentrów z dostępem do różnych usług;
- unikanie wysp ciepła w planach zagospodarowania przestrzennego;
- łączenie infrastruktury pieszej i rowerowej oraz prowadzenie szeroko zakrojonego programu uspokajania ruchu;
- korzystanie z szerokiego wachlarza narzędzi zapobiegających utracie deszczówki: ogrodów deszczowych, zielonych przystanków, dachów, fasad i ścian, nawierzchni przepuszczalnych;
- konstruowanie chodników w taki sposób, by ich powierzchnia nie była obniżona w stosunku do otaczającej zieleni, co umożliwiłoby redukcję gwałtownego spływu wody chodnikiem w przypadku opadu.

4. ZIELEŃ I MIEJSKIE OGRODNICTWO:

- rozwój i wsparcie ogrodnictwa miejskiego;
- sadzenie drzew jadalnych / owocowych w mieście;
- tworzenie ogrodów deszczowych przy gdyńskich placówkach oświatowych oraz kulturalnych;
- tworzenie zielników (np. przy szkołach) i małych ogródków sąsiedzkich;

- zakładanie i prowadzenie ogrodów społecznych;
- sąsiedzkie akcje zagospodarowywania trawników/terenów zielonych przy blokach;
- aktywny udział Wydziałów Środowiska i Ogrodnika Miasta w sprawdzaniu stanu nasadzeń i ewentualnym ich odbieraniu przy realizacji, np. przez wspólnoty, oraz aktywna współpraca z inwestorami, której efektem byłoby wprowadzanie ogrodów deszczowych na etapie inwestycji
- weryfikacja przez WOM nasadzeń zastępczych realizowanych przez inwestorów;
- uwalnianie drzew, zapewniające wsiąkanie wody w glebę i spływ wody z otaczającej pień drzewa powierzchni nieprzepuszczalnej na opaskę hydroprzepuszczalną wokół pnia drzewa;
- monitoring użytków ekologicznych na terenie Gdyni;
- gromadzenie i publikowanie danych na temat liczby drzew rosnących na terenie gminy, liczby drzew usuniętych, liczby krzewów, powierzchni terenów zielonych, w tym łąk i parków (dane dot. każdego roku);
- aplikacja „drzewa w mieście”.

Etap zbierania uwag i pomysłów

Poniżej zostały zebrane i opisane wnioski płynące z zebranych formularzy konsultacyjnych w podziale na 4 kategorie: tematycznych odpowiadających pytaniom zawartym w formularzu konsultacyjnym:

- zieleń - jak mieszkańcy postrzegają obszary zielone w mieście,
- woda – czy i jak mieszkańcy widzą problemy z wodą w mieście i jakie znajdują dla nich rozwiązania,
- powietrze i CO₂ - kwestie związane z transportem,
- aktywności, które gotowi są podjąć mieszkańcy w zakresie adaptacji do zmian klimatu.

Zieleń oczami mieszkańców

Mieszkańcy biorący udział w konsultacjach zostali poproszeni o dokończenie zdania „Zieleń w okolicy, której mieszkam jest ...”. Ogólna analiza odpowiedzi została zaprezentowana poniżej w formie wordclouds (chmury słów). Wielkość poszczególnych wyrazów wskazuje, jak często pojawiały się one w zdaniach formułowanych przez mieszkańców.

Dokładniejsza analiza udzielonych odpowiedzi pokazała, że mieszkańcy mają dużo zastrzeżeń do stanu otaczającej ich zieleni. Wśród wskazywanych najczęściej pojawiły się problemy typu: zaniehbana już istniejącej zieleni, niewystarczająca ilość lub jej brak, zmniejszanie obszarów zielonych.

Najczęściej padającym w tym kontekście słowem jest „zaniehbana”, które rozumiane jest jako nieład, zniszczenie zieleni i brak jej zagospodarowania.

„Często nieprzemyślana, zaniehbana, rozjechana przez samochody.”

„Zieleń głównie nie jest zielona, tylko to skoszone do gołej ziemi, uschnięte siano, a na tym wszystkim psie kupy, których ludzie nie sprzątają.”

„Zaniehbana, nijaka, żadna.”

Mieszkańcy biorący udział w konsultacjach zauważają również niewielką ilość lub w niektórych przypadkach brak roślinności w swoim miejscu zamieszkania. W wypowiedziach poruszających ten wątek, pojawia się często kwestia betonu jako elementu wypierającego zieleni.

„Z jednej strony wystarczająca a z drugiej nie. Istnieją zieleńce pomiędzy blokami ale główna ulica dzielnicy (Warszawska) jest już betonową pustynią.”

„Niezbędna, ale jest jej za mało. Powinniśmy zadbać o nieużytki, obsadzając je drzewami lub łąkami kwiatowymi.”

„Obecna, ale niewystarczająca.”

„Ciągłe ograniczana i zastępowana betonem.”

„Sukcesywnie niszczone i betonowane przez kolejne „inwestycje” miejskie”.

„Niszczona, zastępowana w coraz większym stopniu zabudowaniami.”

„Mała, nie ma nawet kawałka trawy.”

Ważnym zauważanym problemem jest również wycinanie drzew, w szczególności w kontekście nowych inwestycji.

„Wycinana, bo stawia się nowe budynki. Miasto źle się rozrasta. Są naturalne nieużytki, gdzie powinny powstawać nowe osiedla. Nie w centrum i w starych dzielnicach.”

„Jest wycinana przez pracowników leśnych.”

„Beznadziejna zniszczone trawniki, wycinają drzewa (Witomino Leśniczówka).”

„Wycinana ze względu na budowę nowych dróg.”

„W miarę zadbana, lecz jest dużo wycinek drzew.”

Wśród wypowiedzi mieszkańców znaczące miejsce zajmują również te, które wskazują na potrzebę pojawienia się nowej roślinności w najbliższym otoczeniu. Mieszkańcy Gdyni zauważają, że zieleń jest im potrzebna i pomimo jej obecności w przestrzeni publicznej, odczuwają niedosyt i potrzebę zwiększania ilości nowych nasadzeń w mieście.

„Niewystarczająca i niedoceniana. Las to jedno, zieleń osiedlowa urządzana przez deweloperów i przekazywana wspólnotom do utrzymania to drugie a zieleń miejska i przydrożna to trzeci rodzaj zieleni i zadanie samorządu. Zawsze odpowiem, że tej trzeciej formy jest za mało - choć widać dobry kierunek prac WOM.”

„Nie jest źle, ale mogłoby być więcej.”

„Dosyć odpowiednia, choć chciałabym żeby było więcej drzew, traw, roślin.”

„Jest jej za mało, powinno być więcej drzew łąk kwiatnych.”

Pozytywne wypowiedzi związane z zielenią padały najczęściej od osób mieszkających w pobliżu Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego.

„Przepiękna, gdyż mieszkam w sąsiedztwie Trójmiejskiego Parku.”

„Przepiękna, mieszkamy naprzeciw lasu na szczycie Witomina otoczonym z każdej strony las i zieleń.”

„Wystarczająca, ponieważ mieszkam na Witominie, które jest w całości otoczone lasem w tym Trójmiejski Park Krajobrazowy.”

Woda – problemy i rozwiązania

Kolejnym zagadnieniem, jaki został ujęty w ramach konsultacji społecznych, był temat wody w mieście. Mieszkańcy zostali poproszeni o wskazanie dostrzeganych problemów z wodą oraz zaproponowanie rozwiązań, które mogłyby te problemy ograniczyć lub wyeliminować.

Wśród zgłaszanych problemów najczęściej pojawiającymi się były:

- braki wody (susze, erozja gleby, usychanie zieleni);
- ograniczona retencja (przejawiająca się m.in. w lokalnych podtopieniach, zalaniach piwnic itp.);
- brak zbiorników retencyjnych;
- brak polityki miejskiej związanej z zagospodarowaniem wody deszczowej.

Istotnym wskazywanym problemem było również marnowanie wody i brak nowoczesnych metod jej odzyskiwania lub ponownego wykorzystywania. Pojawiły się również wypowiedzi dostrzegające wodę jako zasób miejski, który nie jest odpowiednio wykorzystywany. Mieszkańcy wskazywali również na brak informacji dotyczących stanu wód gruntowych w mieście, a także informacji o możliwości zaangażowania się czy skorzystania z już prowadzonych działań miejskich.

Na zauważone kłopoty z wodą mieszkańcy zaproponowali szereg rozwiązań. W zdecydowanej większości za podmiot odpowiedzialny za ich wdrożenie uznali instytucje miejskie, co najczęściej wynika z ich przekonania, że rozwiązania te wychodzą poza możliwości (zarówno finansowe jak i „sprawcze”) indywidualnych mieszkańców. O ile zaangażowanie się w zakładanie ogrodów deszczowych, czy zakup beczki na deszczówkę jest możliwe dla większości osób, tak wpływ na częstotliwość koszenia traw, rodzaj montowanej nawierzchni czy powstanie nowego zbiornika retencyjnego jest już mało realny. Duża liczba wskazywanych rozwiązań systemowych może świadczyć, że mieszkańcy liczą na działanie miasta w tym zakresie lub wsparcie umożliwiające podjęcie działań własnych.

Dla problemów związanych z suszą osoby, które wzięły udział w konsultacjach, proponują takie rozwiązania, jak: zmiana częstotliwości koszenia traw, zwiększanie bioróżnorodności czy tworzenie ogrodów deszczowych. Rozwiązania związane z ograniczoną retencją dotyczą głównie infrastruktury miejskiej i zmian nawierzchni na bardziej przepuszczalne. Rozwiązania związane z brakiem zbiorników retencyjnych skupiają się na konieczności tworzenia takich obiektów w przestrzeni publicznej i gromadzenia w nich nadmiaru wody opadowej. Jeszcze jednym wskazywanym rozwiązaniem, jakie warto wymienić, jest wydłużenie obiegu wody w gospodarstwach domowych – wdrażanie takiego rozwiązania, jak i sama jego promocja.

Szczegółowy opis wskazanych problemów i zaproponowanych rozwiązań znajduje się w poniższej tabeli.

Zauważane problemy	Proponowane rozwiązania
<ul style="list-style-type: none"> • Susza • Wysychające tereny zielone 	<ul style="list-style-type: none"> • zmniejszenie częstotliwości lub zaprzestanie koszenia, w szczególności uświadomienie przez Urząd Miasta tej konieczności spółdzielniom i wspólnotom, • tworzenie miejskich łąk i zielonych przestrzeni, • tworzenie ogrodów deszczowych.

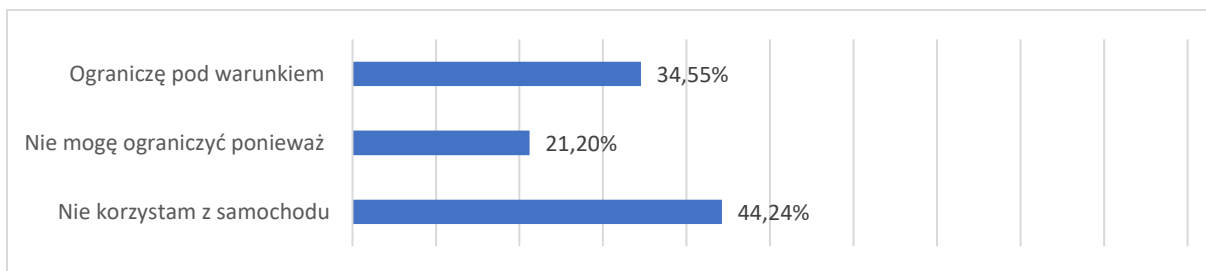
<ul style="list-style-type: none"> • Lokalne podtopienia • Zalewanie terenów mieszkaniowych podczas intensywnych opadów • Brak retencji wody ze względu na zabrukowanie przestrzeni 	<ul style="list-style-type: none"> • zmniejszenie ilości powierzchni betonowych do minimum, • wprowadzenie zielonych dachów, • stosowanie kostek przepuszczalnych, • zwiększenie przestrzeni wchłaniających wodę, • rozszczelnianie nawierzchni, • stosowanie większej ilości ekokrat parkingowych, • przeprowadzenie analizy miejsc, w których zabetonowanie przestrzeni jest zbyt duże i zaproponowanie w tych miejscach nasadzeń, • zwiększenie ilości zieleńców (mikro parków) - nasadzeń bezpośrednio w glebie, • planowanie inwestycji z uwzględnieniem istniejącej zieleni, a nie planowanie nasadzeń nowych po wycięciu starych.
<ul style="list-style-type: none"> • Brak zbiorników miejskich do zbierania deszczówki • Brak prywatnych inicjatyw zbierania wody opadowej (np. przez mieszkańców mających ogródki) 	<ul style="list-style-type: none"> • program miejski zachęcający do zbierania deszczówki i jej udostępniania, • inne wymierne korzyści, które zachęcą do zbierania deszczówki, • obowiązkowe beczki/ inne systemy na zatrzymanie deszczówki (w tym darmowe zbiorniki na deszczówkę od gminy dla posiadaczy przydomowych ogródków), • budowa studni chłonnych, • zagospodarowanie wody na prywatnych działkach - każdy

	<p>budynek mieszkalny (również nowopowstały) powinien zbierać deszczówkę i mieć własny zbiornik.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Marnowanie wody opadowej, która wpada do kanalizacji - brak mechanizmów jej zagospodarowywania • Marnowanie wody pitnej z wodociągów 	<ul style="list-style-type: none"> • uświadomienie możliwości korzystania z wody deszczowej np. do prania, • wprowadzenie opłaty za odprowadzenie wód opadowych do kanalizacji deszczowej, • tworzenie zbiorników retencyjnych, skąd możliwe będzie później wykorzystanie deszczówki do np. podlewania zieleni, • gromadzenie deszczówki przy każdym budynku wielorodzinnym wykorzystywanej w okresie braku opadów, np. do podlewania osiedlowych ogródków, • w budynkach mieszkalnych i biurach powszechne i obowiązkowe systemy rozdzielające korzystanie z czystej wody wodociągowej do konsumpcji, prania i kąpieli, a wody zużytej do np. spłukiwania w toalecie.

Powietrze

Transport – przemieszczanie się

Podczas konsultacji mieszkańcy zostali zapytani o to, co by ich przekonało do ograniczenia korzystania z samochodu na rzecz innego środka lokomocji (np. roweru czy komunikacji miejskiej). Osoby, które wzięły udział w konsultacjach mogły zaznaczyć jedną z odpowiedzi, a następnie uzasadnić swój wybór. Prawie co piąta osoba, która odpowiedziała na to pytanie stwierdza, że nie może ograniczyć korzystania z auta. Co trzecia widzi taką. Prawie połowa osób biorących udział w procesie deklaruje nie korzystanie z tego środka transportu. Graficzny rozkład odpowiedzi wygląda następująco:

Co by prawda, że mieszkańcy ograniczyli korzystanie z samochodów na rzecz komunikacji miejskiej? Według osób biorących w konsultacjach są trzy istotne czynniki, które mogą zachęcić ich do skorzystania z autobusu, szybkiej kolei miejskiej lub trolejbusu, a są to:

1. dostępność;
2. cena;
3. szybkość podróży.

Pierwszy punkt to kwestie związane z bliskością przystanków, dopasowaniem rozkładu jazdy do potrzeb mieszkańców czy też skomunikowanie dzielnic. Możliwość łatwego skorzystania z komunikacji miejskiej jest potencjalną zachętą dla mieszkańców Gdyni.

„Komunikacja publiczna jeżdżąca co kilka minut.”

„Gdyby w sposób optymalny były dopasowane połączenia komunikacyjne, częstsze kursy linii np. 102.”

„Niskie ceny biletów, dobre skomunikowanie dzielnic, sprawniejszy transport, mniej opóźnień, mniejsze zatłoczenie w autobusach i trolejbusach.”

„Już ograniczam korzystanie z samochodu, ale jest to beznadziejnie trudne, zwłaszcza w weekendy, do zkm może mnie przekonać większa i lepsza dostępność biletów jednorazowych (bez karnetów) i więcej kursów żeby nie czekać godzinami.”

Kolejnym czynnikiem jest cena. Mieszkańcy, kalkulując koszty, zauważają, że obecne ceny biletów nie są konkurencyjne w porównaniu do wykorzystania auta.

„Bilety były tańsze, ogólnie gdyby oferta przewozowa była bogatsza, oraz cennik bardziej konkurencyjny.”

„Komunikacja miejska była bardzo tania lub (wzorem niektórych państw) bezpłatna.”

„Bilety komunikacji miejskiej były tańsze, a komunikacja była sprawniejsza.”

„Bezpłatna komunikacja miejska lub cena biletów symboliczna.”

Trzeci element to szybkość podróży. W odbiorze mieszkańców podróż komunikacją miejską jest wolniejsza od samochodu z powodu braku odpowiedniej infrastruktury. Według gdynian i gdynianek zwiększenie częstotliwości kursowania autobusów i trolejbusów oraz uprzywilejowanie ich w ruchu drogowym zachęci do rzadszego korzystania z aut. Według osób, które wzięły udział w konsultacjach konieczne jest, aby:

„Autobusy się nie spóźniały i szybciej dojeżdżały na miejsce.”

„Komunikacja miejska była sprawniejsza.”

„Komunikacja miejska poruszała się po buspasach, nie stała jak inne auta w korkach.”

„Komunikacja miejska nie stała w korkach.”

„Komunikacja miejska oraz ścieżki rowerowe gwarantowały szybszy/sprawniejszy dojazd niż auto.”

Inną często wskazywaną alternatywą dla samochodów są rowery. Mieszkańcy wskazują dwa główne obszary, które potencjalnie zachęciłyby ich do zrezygnowania z aut na rzecz tego środka transportu. Pierwszym jest rozwój infrastruktury rowerowej, która pozwoli mieszkańcom na bezpieczne korzystanie z rowerów. Drugim obszarem zauważanym przez mieszkańców są ułatwienia i zachęty do korzystania z tego środka transportu np. powrót systemu rowerów miejskich, nagrody lub gratyfikacje finansowe dla osób dojeżdżających do pracy rowerem.

Osoby biorące udział w konsultacjach wskazywały również na niezbędne rozwiązania systemowe, takie jak wsparcie nieemisyjnych środków transportu - aut elektrycznych za pomocą stworzenia infrastruktury umożliwiającej ich ładowanie lub też darmowego dostępu do miejsc zasilania. Inną propozycją jest ograniczenie miejsc parkingowych w mieście, co utrudni korzystanie z aut.

Warto się również przyjrzeć powodom, dla których mieszkańcy nie rezygnują z korzystania z aut. Dotyczą one głównie organizacji życia prywatnego i zawodowego, wygody przemieszczania się i komfortu.

„Nie zawsze mam tak elastyczny czas na dojazdy autobusami lub SKM.”

„Komunikacja zbiorowa nie zapewnia żadnego komfortu, jest brudna i powolna. Rower, hulajnogi i inne wynalazki odpadają. Nie mam czasu ani ochoty na wydłużone podróże rowerem. Ponadto moi pracownicy wyśmialiby mnie, gdybym do biura przyjechał przepocony i z muchą między zębami. Jestem poważnym człowiekiem, osiągnąłem już coś w życiu i absolutnie nie mam zamiaru rezygnować z wygod, na które mnie stać. Doskonale zdaję sobie sprawę, że naciski władz na niekorzystanie z samochodów nie mają nic wspólnego z ochroną klimatu i środowiska - chodzi o spełnienie chorych wizji aktywistów rowerowych i innych.”

„Cenie sobie możliwość i wolność wyboru, chyba że, któryś z aktywistów zaprowadzi moje dziecko do przedszkola i zrobi za mnie zakupy.”

„Jest wygodny - mam małe dziecko i nie mieszkam w centrum.”

„Muszę jeździć w nocy do pracy.”

„W ciągu dnia mam zbyt dużo spraw do załatwienia i nie ma szans, żebym mógł je wykonać korzystając z komunikacji.”

„Dojeżdżam daleko do pracy.”

„Pracuję 60 km od domu i muszę zdążyć na 7:30. Gdybym wybrał pociąg jako główny środek lokomocji, to bym musiał codziennie wstawać o 4 rano a wracałbym o 18.00 ... nie mogąc po drodze nic załatwić ani kupić.”

„Ogranicza kontakt z uwagi na covid. Daje możliwość szybkiego przemieszczania się.”

„Korzystam z niego tylko, gdy przewożę ciężkie rzeczy (nie mogę dźwigać) i gdy jest to dużo szybszy sposób na przemieszczenie się niż komunikacja miejska, np. Chylonia - Karwiny”

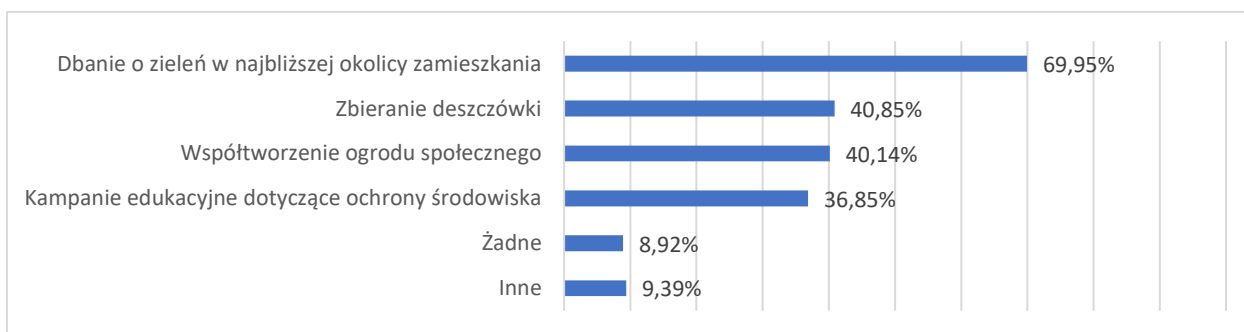
Zaangażowanie w działania

Poniższa część analizy skupia się na pytaniach związanych z konkretnymi rozwiązaniami w zakresie adaptacji miasta do zmian klimatu, w które gotowe byłyby zaangażować się osoby biorące udział w konsultacjach. Zamieszczone w formularzu konsultacyjnym propozycje aktywności proekologicznych miały być też zachęceniem do wpisania własnych pomysłów. Umieszczone poniżej analizy pokazują, jak gdynianie i gdynianki odnoszą się do poszczególnych propozycji. Uwzględniają też odpowiedzi, w których mieszkańcy opisują, co by umożliwiło/ułatwiło im zaangażowanie się w wymienione działania.

Omawiane w tej części pytania dotyczą dwóch tematów: możliwości i chęci zaangażowania się w działania miękkie, zakładające aktywny udział mieszkańca (np. prowadzenie ogrodów społecznych) oraz poparcia dla rozwiązań technicznych i inwestycyjnych, w które indywidualny mieszkaniec nie musi angażować swojego czasu i wysiłku.

Zaangażowanie w działania lokalne

Każda z osób biorących udział w konsultacjach miała możliwość zaznaczenia dowolnej liczby aktywności, w które byłaby skłonna się zaangażować. Są to najczęściej działania na gruncie lokalnym, do których potencjalnie może dotrzeć każdy z mieszkańców. Możliwość wyboru więcej niż jednej odpowiedzi wypłynęła na sposób prezentacji danych w poniższym zestawieniu - procenty wyróżnionych w pytaniu rozwiązań nie sumują się do 100%.

Gdynianie najczęściej wskazywali, że mogliby zaangażować się w dbanie o zielen w najbliższej okolicy swojego zamieszkania. Dwie kolejne najczęściej wybierane odpowiedzi to: zbieranie deszczówki oraz współtworzenie ogrodu społecznego. Niewiele mniej wskazań otrzymała propozycja zaangażowania się w kampanie edukacyjne.

Na pytanie „Co by sprawiło, żebyś zaangażował(a) się Pan(i) we wskazane wyżej działania?” spektrum odpowiedzi było szerokie - od niewiedzy i negacji po pełne zaangażowanie i gotowość działania.

Mieszkańcy wyrażają chęć wzięcia udziału w wytypowanych aktywnościach, jednak wskazują na brak wiedzy związanej z funkcjonowaniem tego typu działań. Dla gdynian i gdynianek najważniejszym wydaje się dostęp do informacji o wydarzeniach mających w miejsce w ich okolicy oraz sprawdzone źródło tej wiedzy.

„Informacja kiedy i gdzie. Ewentualnie jakieś fundusze na zakup krzewów i kwiatów i innym potrzebnych materiałów.”

„Jestem osobą, która ma mało czasu na szperanie i szukanie informacji na ten temat. Lubię, kiedy ktoś do mnie z tym przyjdzie - choćby z wiadomością mailową, albo gdzieś zobaczę informację na ten temat.”

„Wystarczy dotarcie z jasną i klarowną informacją.. FB, Ratusz... Komunikaty w szkołach, włączenie spółek samorządowych w te działania...”

Wśród odpowiedzi pojawiają się deklaracje związane z gotowością zaangażowania się w działanie, wymagające jednak pozyskania umiejętności w tym temacie oraz przygotowania do korzystania z konkretnych rozwiązań. Ponadto istotna jest możliwość współpracy z urzędem i wykorzystywania już istniejącej struktury.

„Łatwość przystąpienia do tego rodzaju programów. Im mniej tzw. papierologii, tym lepiej. Lepsze nagłaśnianie już istniejących inicjatyw i klarowny przekaz w lokalnych mediach zachęcający do udziału i pokazujący jak do niego przystąpić. Ciekawe inicjatywy, coś więcej niż panele dyskusyjne; może cykl warsztatów dzielnicowych.”

„Przygotowanie wydarzeń, które pozwalają na zdobycie nowej wiedzy/umiejętności.”

„Praktyczne spotkania edukacyjne dotyczące pielęgnacji roślin. Profity idące za tym, przykładowo, zniżki w instytucjach kulturalnych na terenie miasta czy gastronomii.”

Mieszkańcy zauważali również, że czynnikiem motywującym do działania są inni ludzie. Wspólna praca przy ogrodzie lub porządkowanie zieleni w okolicy jest wskazywana jako czynnik integracji społeczności lokalnej.

„Jestem ogrodnikiem-amatorem i zwolennikiem zieleni w mieście. Nie trzeba mnie namawiać do wyżej wymienionych działań, bo jeśli się takie pojawią, to z chęcią wezmę w nich udział. Chcę, by przestrzeń, która mnie otacza, była przyjazna. Nie betonowa, nie zanieczyszczona psimi odchodami, śmieciami wszelkiego rodzaju, zdeptana. Wierzę, że poprawa estetyki otoczenia zachęci więcej osób do dbania o nią.”

„Poznanie sąsiadów, tworzenie miejsc aktywności również dla dzieci.”

„Zaangażowanie ze strony sąsiadów.”

„Sprawiłoby gdyby moi znajomi również by byli zaangażowani.”

„Gdyby znajomi brali udział.”

„Nie chciałbym tego robić sam.”

Jednocześnie mieszkańcy zauważają problem, który jest związany z brakiem lokalnego lidera, który mógłby prowadzić czy inicjować działania proklimatyczne. Animator społeczny lub aktywista mógłby być czynnikiem integrującym i motywującym do działania.

„Jako nauczyciel chemii i ambasador programu eTwinning prowadzę z młodzieżą międzynarodowe projekty dotyczące między innymi ekologii. Mogłabym się zaangażować w akcje osiedlowe np. w Chyloni jest klub osiedlowy, park Chyloński, gdzie można zrobić różne akcje edukacyjne, które by zaktywizowały środowisko lokalne. Zajęcia uświadamiające i włączające w działania.”

„Lider, który zainicjowałby i poprowadziłby wskazane działania w mojej dzielnicy.”

„Grupa osób z okolicy która by mnie do danej aktywności zaprosiła.”

„Impuls do tego typu działań ze strony lokalnych aktywistów / miasta lub wspólnoty.”

Innym czynnikiem motywującym do podjęcia takich działań jest wsparcie ze strony miasta i wszystkich pomniejszych struktur (jednostki miejskie, ale i wspólnoty czy spółdzielnie).

„Musiłabym wiedzieć o tych działaniach /o możliwości włączenia się, o tym że to jest ważne nie tylko dla mnie, musiłabym dostać wsparcie od miasta - np. wiedzowe, jak założyć ogród społeczny czy też gdzie dostać keisty/ziemię, wiedzę na temat uprawiania ogrodu.”

„Władze muszą w jasny sposób umożliwiać takie działania i dawać konkretne narzędzia.”

„Organizacja wspólnych, lokalnych inicjatyw wspartych przez gminę poprzez przekazanie niezbędnych rzeczy (sadzonki, zbiorniki, itd.)”

„Zapewnienie mi możliwości do zaangażowania się. Jestem chętna i często wyrażam swoje zdanie na ten temat. Staram się dbać o otoczenie, ale nie zawsze mam jak.”

Ważnym tematem, do którego odwołują się mieszkańcy, jest system korzyści dla osób zaangażowanych w działania adaptacyjne. Przykładowo, dla młodych mieszkańców korzyścią taką byłyby dodatkowe punkty w systemie edukacyjnym za udział w działaniach na rzecz klimatu.

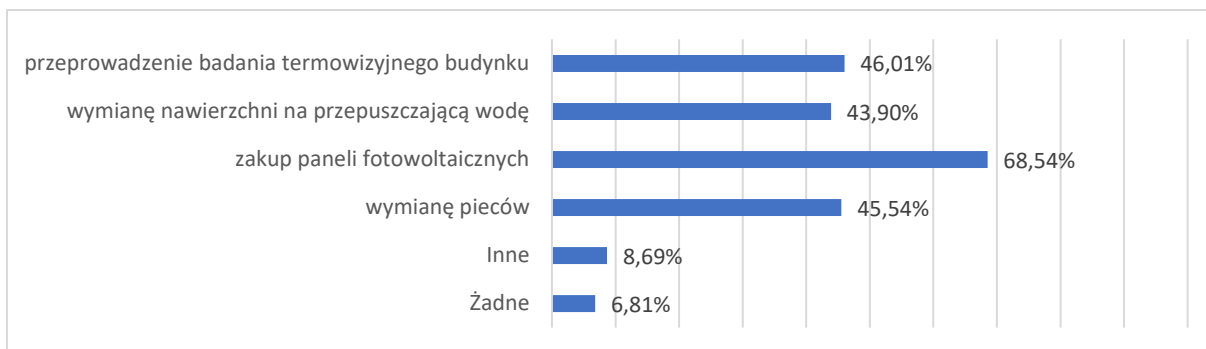
„Zachęta ze strony Miasta/Rada Dzielnicy.”

„Jasne zasady takiego zaangażowania, impuls instytucjonalny (np. nawet symboliczne obniżenie opłaty za wywóz śmieci, czy podatku od nieruchomości) oraz opieka merytoryczna takiego przedsięwzięcia ze strony profesjonalisty + uczynienie wszystkiego kids friendly, żeby można było te aktywności wykonywać z najmłodszymi.”

„Dodatkowe punkty do liceum”

Działania inwestycyjne

Poza gotowością osobistego zaangażowania się w działania lokalne, mieszkańcy zostali zapytani o chęć i gotowość wdrożenia konkretnych rozwiązań inwestycyjnych (bądź ich poparcia, gdy wdrożenie byłoby poza ich zasięgiem). Rozkład odpowiedzi mieszkańców wyglądał następująco (tu również suma procentów wszystkich odpowiedzi jest większa niż 100%):

Najczęściej wskazywanym przez mieszkańców rozwiązaniem inwestycyjnym jest zakup paneli fotowoltaicznych. Reszta rozwiązań ma dość podobny rozkład poparcia, co oznacza, że mieszkańcy dostrzegają ich wartość, niemniej panele słoneczne znacząco wyróżniają się na tle pozostałych propozycji. Jedną z przyczyn takiego wyboru może być intensywna reklama firm zajmujących się montowaniem paneli fotowoltaicznych, kampanie rządowe związane z dofinansowaniami do zakupu paneli, czy też coraz częstsze użycie ich w przestrzeni publicznej. Taki efekt czystej ekspozycji może powodować większą sympatię dla tego rozwiązania. Panele wiążą się również z oszczędnościami, co może być kolejnym z powodów wybierania akurat tego rozwiązania.

Do pytania o poparcie dla konkretnych rozwiązań inwestycyjnych dodane zostało kolejne, dotyczące warunków, które musiałyby zaistnieć, żeby to poparcie nastąpiło. Analizując odpowiedzi można znaleźć kilka podobieństw do rozważań związanych z poprzednim pytaniem. Najważniejszym punktem wspólnym jest potrzeba informacji i dostęp do nich, jednak o wyższym poziomie szczegółowości. Oprócz danych na temat np. programów mieszkańcy oczekują dokładnych kalkulacji związanych z kosztami, by móc stwierdzić, czy takie rozwiązanie im się opłaca. Ponadto kładli też nacisk na edukację, rozumianą jako dokładniejsze poznanie tych rozwiązań oraz możliwości ich wykorzystania. Wśród mieszkańców bloków pojawiły się opinie, że popierają dane rozwiązanie, lecz z powodu typu budynku, w jakim mieszkają, nie mogą wdrożyć danych rozwiązań. Według części osób to właśnie tu pojawia się przestrzeń na edukację i pokazanie, że proekologiczne rozwiązania są możliwe nawet w budynkach wielorodzinnych.

„Bilans ekonomicznych kosztów-strat na konkretnym przykładzie.”

„mieszkam w bloku, więc nie mam dużego pola do popisu.”

„więcej działań uświadamiających sąsiadów, bo wielu starszych ludzi nadal nie rozumie, dlaczego to jest ważne.”

„Możliwość realizacji, gdy mieszka się w bloku.”

Pozostałe potrzeby są już związane z systemowym rozwiązywaniem i wsparciem, w szczególności finansowym. Wypowiedzi te zostały wydzielone jako osobna kategoria ponieważ pojawiło się ich dużo. Sama fraza „dofinansowanie” pojawiła się ponad 25 razy w ramach tego pytania. Źródła finansowania nie są jednoznacznie określone, czasami mieszkańcy wskazują władze miasta jako źródło takiego wsparcia, innym

razem można znaleźć odwołania do władz centralnych. Poza dofinansowaniem mieszkańcy wskazywali też na inne formy finansowego wsparcia – czy to w postaci ulg czy innych benefitów. Pojawiają się również propozycje sankcji za brak przystosowywania się do adaptacyjnych standardów.

„Chciałbym aby były wyższe dopłaty do wymiany pieców i miasto wprowadziło datę koniecznej wymiany pieców.”

„Współfinansowanie inwestycji ze środków centralnych.”

„Już podejmuję niektóre działania - pozostałe miałyby większą szansę na realizację przy wsparciu finansowym miasta.”

„Wsparcie finansowe władz”

„Zachęta finansowa i dobra kampania uświadamiająca”

„Ulg/nizsze rachunki”

„Zrobiłbym to sam z siebie, choć wsparcie finansowe przy droższych rozwiązaniach byłoby mile widziane. W przypadku ogółu społeczeństwa uważam, że powinny nastąpić zmiany w prawie nakazujące odpowiednie zachowania pro klimatyczne.”

Ważnym aspektem, który wskazywali mieszkańcy jest brak aktywności spółdzielni mieszkaniowych i wspólnot w zakresie adaptacji do zmian klimatu. Gdynianie i gdynianki podkreślają, że pomimo chęci i pomysłów z ich strony, barierą jest brak aktywności czy inicjatywy takich podmiotów. Z perspektywy mieszkańców powoduje to utrudnienie wdrażania proklimatycznych rozwiązań, zastój lub brak podejmowanych działań. Mieszkańcy wskazują potrzebę aktywizacji tych instytucji.

„Chęć ze strony spółdzielni=PREZESA do współpracy”

„Popieram już teraz ale, nie mam wpływu na działania władz spółdzielni.”

„Jestem chyba za wszystkim. Niestety mieszkam we wspólnocie w bloku i nie jestem osobą decyzyjną.”

„Zarząd wspólnoty mieszkaniowej zainicjował zmiany, ja tylko przyklaskiwałam. Silne i dobrze poinformowane instytucje są bardzo ważne.”

„Jakiegokolwiek działania spółdzielni we wzmiankowanych kierunkach.”

Pojawiły się również rozwiązania oparte o istniejące już programy miejskie. W wypowiedziach młodzieży pojawiły się np. wzmianki o Budżecie Obywatelskim jako tym narzędziu, który może pomóc we wdrażaniu rozwiązań proklimatycznych.

Odpowiedzialność za działania

Uzupełnieniem dla całego kwestionariusza było pytanie dotyczące odpowiedzialności różnych grup społecznych za działania związane z adaptacją do zmian klimatu. Każda z osób mogła wskazać maksymalnie trzy grupy/podmioty, których rola w działaniach adaptacyjnych jest największa. Rozkład odpowiedzi nie jest zaskakujący. Mieszkańcy uznali, że najważniejszą rolę odrywają przedstawiciele władz miejskich. Drugą najwyższą liczbę wskazań otrzymała społeczność lokalna, a następnie naukowcy. Co ciekawe, indywidualni mieszkańcy miasta mają dość niewielką liczbę wskazań.

Powyższy rozkład odpowiedzi wskazuje wyraźne oczekiwanie względem władz miasta (szeroko rozumianych), co do ich roli przewodniej we wdrażaniu działań adaptacyjnych. Duża liczba wskazań dla społeczności lokalnych jest jednak dowodem na to, że ciężar ten nie musi być przez miasto niesiony samodzielnie. Analiza odpowiedzi na pozostałe pytania wskazuje wyraźnie, że właściwie wsparte i wyposażone w odpowiednie narzędzia społeczności, organizacje, czy instytucje typu spółdzielnie mieszkaniowe mogą być istotnym partnerem w przygotowaniu miasta na skutki zmian klimatu.

IV. PODSUMOWANIE – DECYZJE PREZYDENTA

Gdyński Dialog o Klimacie przyniósł wiele uwag i rekomendacji w obszarze zieleni, gospodarowania wodą oraz redukcji CO₂, konkretnych pomysłów do wdrożenia dotyczących redukcji śladu węglowego oraz wiedzę na temat jak mieszkańcy Gdyni mogą się włączyć w działania proklimatyczne i co może wspomóc ich zaangażowanie. W ponad półrocznym procesie wzięło udział niemal 600 osób.

Podsumowując zebrany materiał w czasie konsultacji społecznych można wyłonić najważniejsze kwestie, które najbardziej wybrzmiały na wszystkich jego etapach. Są to:

- Potrzeba kompleksowej informacji, wsparcia i edukacji - jednego miejsca, gdzie będą zebrane wszystkie informacje dotyczące programów, działań, akcji

prowadzonych obecnie przez różne jednostki odpowiedzialnych za dany obszar, a także wiedzy z zakresu zmian klimatu, jak również fizyczny punkt doradczo-informacyjny;

- Potrzeba liderów i animatorów na poziomie lokalnym – dzielnicy, osiedla, wspólnoty, którzy będą inicjowali, koordynowali działania i integrowali mieszkańców wokół działań proklimatycznych;
- Potrzeba zaktywizowania spółdzielni i wspólnot;
- Dbanie i zachowanie zieleni jako jeden z priorytetów
- Rola Urzędu Miasta jako instytucji, która powinna wziąć na siebie główny ciężar wprowadzania nowych rozwiązań, koordynowania już istniejących, oferować wsparcie, wiedzę, a także pełnić rolę podmiotu siecującego inne organizacje i instytucje na rzecz działań proklimatycznych.

Wypracowane rezultaty wymagają namysłu ze strony władz miasta - jak można je wdrożyć czy przełożyć na prowadzone działania. W pierwszej kolejności analizie zostały poddane rekomendacje i pomysły z etapu narady społecznej, przeprowadzonej przez jednostki merytoryczne. Decyzją Prezydenta 75 propozycji zostało przyjętych do realizacji. Wszystkie, również te które nie będą wdrażane, zostały umieszczone poniżej, z wyjaśniającymi komentarzami oraz przypisanymi jednostkami, które będą odpowiedzialne za ich realizację. Pozytywnie zaopiniowane rekomendacje uwzględnione zostaną w aktualizacji „Planu Adaptacji miasta Gdyni do zmian klimatu do roku 2030”.

ZAAKCEPTOWANE DO REALIZACJI REKOMENDACJE

OBSZAR: POWIETRZE

Lp.	Rekomendacja	Komentarz	Lider
1.	Wdrożenie w polityce przestrzennej idei „Miasta krótkich odległości” - tworzenie mikrocentrów z dostępem do różnych usług. Wyznaczenie wskaźników określających standardy dostępu do usług, które zapewnią zmniejszenia zapotrzebowania na przemieszczanie się	Przeprowadzone zostaną przedsięwzięcia mające na celu analizę sytuacji w poszczególnych dzielnicach/częściach miasta w kontekście osiągnięcia celu i zaawansowania działań do niego prowadzących. Określone też zostaną wskaźniki, mające kształtować przyszły rozwój miasta. (2022)	Laboratorium Innowacji Społecznych/ Biuro Planowania Przestrzennego

2.	Przedefiniowanie polityki parkingowej w kierunku zmniejszania ilości parkingów jako stymulacja do zmniejszenia ruchu samochodowego. Opracowanie i zakomunikowanie mieszkańcom długookresowego planu stopniowego uwalniania coraz większej części centrum miasta od jeżdżących i parkujących samochodów, a także programu zmniejszania liczby samochodów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców: m.in. pokazywanie korzyści wynikających z prowadzenia restrykcyjnej polityki parkingowej oraz restrykcyjnego zarządzania strefami płatnego parkowania dla posiadaczy samochodów.	Działanie w realizacji: polityka parkingowa realizowana w ramach KLIMATycznego centrum obejmuje zastępowanie miejsc postojowych zielenią, przestrzenią dla pieszych i rowerzystów; od 1 lipca 2021 r. poszerzona została strefa płatnego parkowania oraz podwyższone są opłaty za parkowanie, mając na celu ograniczenie ruchu samochodowego w strefach śródmiejskich.	Wydział Inwestycji/ Zarząd Dróg i Zieleni
3.	Regulacja dostaw we wszystkich dzielnicach, nie tylko w Śródmieściu - opracowanie innowacyjnego programu „logistyki miejskiej” – rozwiązanie problemu nadmiernego udziału dużych samochodów dostawczych w zaopatrywaniu sklepów osiedlowych.	Zagadnienie bardzo złożone ze względu na istniejące zagospodarowanie i wymaga przeprowadzenia szczegółowej analizy możliwości realizacji. (2023)	Zarząd Dróg i Zieleni
4.	Priorytet dla transportu publicznego - rozbudowa buspasów	Działanie w realizacji: sieć buspasów jest rozbudowywana (na ul. Kwiatkowskiego, Wielkopolskiej, Chwarznieńskiej (od obwodnicy do ul. Gierdziejewskiego), Wiśniewskiego, Unrugą) (do 2025)	Wydział Inwestycji/ Zarząd Dróg i Zieleni
	Priorytet dla transportu publicznego - stworzenie programu zachęt takich jak np. wspólny bilet	Działanie w realizacji: tworzony jest wspólny bilet (FALA), mający na celu integrację komunikacji publicznej w obrębie metropolii i regionu. (2023)	InnoBaltica, Metropolitalny Związek Komunikacyjny Zatoki Gdańskiej
	Priorytet dla transportu publicznego - podniesienie jakości przystanków	Działanie w realizacji: wymiana wiat przystankowych w toku (2023)	Zarząd Komunikacji Miejskiej

	Priorytet dla transportu publicznego - podniesienie komfortu i bezpieczeństwa dostępu pieszych i innych niezmotoryzowanych do przystanków transportu zbiorowego, zwłaszcza szynowego	Działanie w realizacji: poprawa jakości infrastruktury pieszej (działanie ciągłe)	Wydział Inwestycji/ Zarząd Dróg i Zieleni
5.	Promocja rozwiązań europejskich w zakresie łączenia infrastruktury pieszej i rowerowej przez zmniejszenie antagonizmów między kierowcami a pieszymi i rowerzystami w wyniku wyjaśniania mieszkańcom korzystającym z samochodów korzyści z prowadzenia szeroko zakrojonego programu uspokajania ruchu i zmniejszania liczby przypadków lekceważenia limitów prędkości	Działanie w realizacji: programy edukacyjne realizowane przez ZDiZ (działanie ciągłe)	Zarząd Dróg i Zieleni
6.	Zastępowanie transportu spalinowego transportem wodorowym i elektrycznym, w tym rowerami wspomaganyimi elektrycznie i rowerami cargo wspomaganyimi elektrycznie	Działanie w realizacji: elektryczne trolejbusy w Gdyni mają około 35% udział w przewozach. Na początku 2022r. wprowadzone do obsługi sieci komunikacyjnej zostaną kolejne 24 elektryczne autobusy. (działanie ciągłe)	ZKM, PKM, PKA, PKM
7.	Rozbudowa sieci ładowania samochodów elektrycznych	Działanie w realizacji: w Gdyni jest ponad 100 punktów ładowania pojazdów elektrycznych, a miasto testuje aktualnie m. in. mobilne ładowarki zasilane z sieci trolejbusowej (działanie ciągłe)	Wydział Strategii
8.	Zwiększenie dostępności biletów i ich rodzajów - instalacja biletomatów, wprowadzenie biletu turystycznego i rodzinnego	Działanie w realizacji: Trwają prace nad biletem FALA obejmującego transport kolejowy i miejski. W ramach projektu zakłada się wprowadzenie nowoczesnych systemów płatności opartych na tzw. rozwiązaniach chmurowych. (2023) Biletomaty nie zostaną wprowadzone, gdyż są najdroższą formą dystrybucji biletów.	Zarząd Komunikacji Miejskiej/ Metropolitalny Związek Komunikacyjny Zatoki Gdańskiej

9.	Bilety na duże wydarzenia miejskie lub takie jak np. teatr, koncert czy biegi jako bilety na komunikację w dniu takiego wydarzenia	Działanie w realizacji: Bilety nazywane „imprezowymi” w promocyjnych cenach, w tym obejmujących pociągi SKM, są w ofercie MZKZG, przy czym przewiduje się opracowanie rekomendacji do zachęcania do korzystania transportu publicznego na stronach miejskich oraz instytucji organizujących wydarzenia kulturalne i sportowe (działanie ciągłe)	Zarząd Komunikacji Miejskiej/ Metropolitalny Związek Komunikacyjny Zatoki Gdańskiej
10.	Zwiększenie kontroli legalności paliwa używanego do ogrzewania budynków - śmieci i wilgotność drewna. Jeśli nie ma złamania przepisów - uświadomienie o możliwości poprawnej techniki palenia	Działanie w realizacji: kontrole są prowadzone wraz z pobieraniem próbek popiołu, od sezonu grzewczego 2021/22 kontrole obejmą wymogi wynikające z tzw. uchwały antysmogowej (działanie ciągłe)	Straż Miejska
11.	Zwiększenie kwot dopłat do wymiany pieców - więcej zachęt uzależnionych od momentu wymiany pieca na paliwa stałe (im szybciej, tym większe dofinansowanie)	Działanie w realizacji: zwiększenie kwot dopłat i promowanie możliwości łączenia dotacji rządowej i gminnej jest planowane (2021)	Samodzielny Referat ds. Energetyki
12.	Instalacja paneli fotowoltaicznych na nowych budynkach użyteczności publicznej. Montaż na istniejących budynkach w ramach zwiększania efektywności energetycznej budynków	Działanie w realizacji: panele fotowoltaiczne montowane są m. in. na szkołach, wprowadzony zostanie standard określający wymagania „klimatyczne” dla remontowanych i budowanych budynków gminnych (2021)	Wydział Budynków, Wydział Inwestycji/ Zarząd Dróg i Zieleni
13.	Wymiana oświetlenia na ledowe w budynkach użyteczności publicznej oraz montaż inteligentnych systemów zarządzania oświetleniem	Działanie w realizacji: sukcesywnie wymieniane jest oświetlenie na ledowe; planowane jest wprowadzenie standardów dotyczących oświetlenia ledowego oraz inteligentnych systemów zarządzania oświetleniem przy nowych inwestycjach (działanie ciągłe)	Zarząd Dróg i Zieleni

14.	Stworzenie i wdrożenie programu wzorcowych jadłospisów opartych w większym stopniu na produktach lokalnych, małoprzetworzonych oraz w coraz większym stopniu pochodzenia roślinnego w placówkach edukacyjnych	Działanie w realizacji: planowane jest wprowadzenie zmian w jadłospisach oraz przygotowywaniu posiłków (kuchnia centralna). (2023)	Wydział Edukacji
15.	Zwiększenie liczby czujników jakości powietrza oraz montaż oczyszczaczy powietrza w budynkach użyteczności publicznej (zwłaszcza w żłobkach, przedszkolach i szkołach), gdzie jakość powietrza nie jest dobra	Działanie w realizacji: ilość czujników powietrza zostanie zwiększona do standardu przynajmniej 1 czujnik na dzielnicę; stan powietrza w Gdyni nie uzasadnia kupowania i stosowania oczyszczaczy powietrza w budynkach użyteczności publicznej. (2022)	Wydział Środowiska
16.	Dołączenie do miejskich kampanii dotyczących zdrowia (np. otyłości dzieci/ nastolatków; wad kręgosłupa) elementu mobilności aktywnej - edukowanie, że sposób przemieszczania się ma wpływ na zdrowie, jak i na klimat (obecnie w kampaniach nt. problemów zdrowotnych mówi się o aktywności fizycznej, ale nie uwzględnia się aktywnych sposobów przemieszczania się)	Gdyńskie Centrum Zdrowia i Zarząd Dróg i Zieleni zawiązą współpracę w zakresie kampanii zdrowotnych dotyczących przemieszczania (2022, działanie ciągłe)	Gdyńskie Centrum Zdrowia, Zarząd Dróg i Zieleni
17.	Zintegrowane planowanie i realizacja działań miejskich przez różne jednostki (przeciwdziałanie silosowości), w tym uspołnienie i uporządkowanie różnych standardów wobec np. inwestycji	Procedury „klimatyczne” systematycznie będą uspołniane poprzez określenie ich standardu (standard „zielonego” budynku, standard koszenia traw itp.). (2021)	Wydział Środowiska
18.	Bezpłatny punkt konsultacyjny i informacyjny „One-stop-shop” oferujący kompleksowe doradztwo w jednym miejscu na temat rozwiązań mitygacyjnych/ adaptacyjnych, np. wsparcie proceduralne podczas wymiany pieca, aplikowania o środki zewnętrzne itd.	Działanie w realizacji: punkt zostanie uruchomiony (2021)	Samodzielny Referat ds. Energetyki

19.	Uwzględnianie kryteriów zeroemisyjności w postępowaniach zamówień publicznych - wymóg dostaw pojazdami zero- i niskoemisyjnymi dla zakupów dla UM oraz jednostek miejskich; uwzględnianie kosztów energii w zamówieniach na budowę nowych budynków użyteczności publicznej (konieczność włączenia rozwiązań efektywnych energetycznie).	Planowane jest przygotowanie wytycznych dotyczących „zielonych zamówień”, m. in. uwzględniających zeroemisyjność w dostawach (2022)	Wydział Gospodarki Nieruchomościami i Geodezji Wydział Środowiska
20.	Kontrole spalania paliw w domach jednorodzinnych	Działanie w realizacji – opisane w pkt 11.	Straż Miejska
21.	Kampania społeczna dotycząca zmian nawyków wśród mieszkańców - MNIEJ podróży, MNIEJ energii; Wspólna akcja - MNIEJ w instytucjach publicznych i innych. Szereg działań wdrażanych w instytucjach publicznych jako dobry przykład	Do realizacji przez miejskie instytucje (2022)	Wydział Środowiska
22.	Wdrażanie wątków proekologicznych w działaniach organizacji np. w placówkach edukacyjnych, organizacjach pozarządowych czy firmach	Działanie w realizacji podczas różnych kampanii edukacyjnych (działanie ciągłe)	Laboratorium Innowacji Społecznych, Wydz. Edukacji, Wydział Środowiska
23.	Edukacja rowerowa	Działanie w realizacji: kampanie dotyczące mobilności aktywnej (działanie ciągłe)	Gdyńskie Centrum Sportu, Referat Zrównoważonej Mobilności Wydziału Inwestycji
24.	Edukacja energooszczędności mieszkańców w budynkach wielorodzinnych. Edukacja użytkowników budynków wielorodzinnych. Głównie dotyczy budynków użytkowanych przez wiele osób, gdzie trudno jest oszacować zużycie energii konkretnego lokalu	Działanie w realizacji, np. szkolenia administratorów budynków z zakresu efektywności energetycznej budynków i stworzenie systemu doradztwa energetycznego w mieście m. in. w celu zwiększenia ilości likwidowanych pieców węglowych	Samodzielny Referat ds. Energetyki

25.	Kampania na ten temat tekstyliów i jak wygląda ich produkcja (śląd węglowy) - mądre podejście do drugiego życia odzieży	Przygotowywane jest wprowadzenie zbiórki tekstyliów i ich ponowne użycie, a także przeprowadzenie kampanii edukacyjnej na ten temat (2023)	Wydział Środowiska
-----	---	--	--------------------

NIEZAAKCEPTOWANE DO REALIZACJI REKOMENDACJE

OBSZAR: POWIETRZE

Lp.	Rekomendacja	Komentarz	
1.	Koncentracja zabudowy mieszkaniowej i miejsc pracy wokół stacji SKM. Przeznaczenie przestrzeni do parkowania samochodów wokół stacji SKM w możliwie ograniczonym stopniu, z wyłączeniem możliwości bezpłatnego parkowania poza miejscami dla parkingu typu Kiss and Ride (z prawem do postoju nie dłużej niż np. 20 minut)	Tereny wokół stacji SKM najczęściej są już zagospodarowane, miasto Gdynia planuje budowę parkingów kubaturowych umożliwiających przesiadkę na transport publiczny,	
2.	Usunięcie z planu budowy parkingu dla samochodów spod parku Centralnego	Parking pod Parkiem Centralnym będzie pełnił rolę wyczekiwanego przez kierowców parkingu kubaturowego w Śródmieściu	
3.	Edukacja budowlana - budynki inteligentne: edukacja i system zachęt oraz nakazów do budowy energooszczędnych i inteligentnych budynków oraz przystosowywania już istniejących (np. przy negocjacji umów z deweloperami)	Stosowanie określonych rozwiązań, np. budynków energooszczędnych/inteligentnych jest wymogiem prawa, które projektanci są obowiązani stosować; ustawa Prawo budowlane oraz żaden inny akt prawa nie zawierają podstawy prawnej dla miasta do prowadzenia z deweloperami negocjacji	
4.	Zwiększenie wsparcia finansowego na montaż paneli fotowoltaicznych	Dotacja miejska oraz w ramach programu „Mój prąd” są wystarczającym bodźcem do montażu paneli fotowoltaicznych,	
5.	Budowa mieszkań komunalnych w centralnych dzielnicach - przeznaczanie miejskich terenów na zabudowę mieszkalną, będącą w gestii Urzędu Miasta jako	Budownictwo komunalne stanowi znikomy odsetek budownictwa mieszkaniowego. Wybudowanie pojedynczych budynków w śródmieściu, w żaden sposób nie przyczyni się do	

	przeciwdziałanie rozlewaniu się miasta i wyludnianiu się centrum (teren przy ul. Folwarcznej, Mickiewicza)	realizacji wskazanego celu. Ponadto byłoby to działanie irracjonalne z powodów ekonomicznych.	
6.	Zmiana statusu infrastruktury rowerowej do infrastruktury krytycznej	Drogi rowerowe nie stanowią infrastruktury krytycznej w rozumieniu art. 3 pkt 2 ustawy o zarządzaniu kryzysowym	
7.	System zachęt do wyrejestrowania samochodu	Rezygnacja z samochodu i korzystanie ze zrównoważonych środków transportu powinno odbywać się z samodzielnej woli, a nie poprzez „system zachęt”. Działania miasta mają na celu zwiększenie atrakcyjności alternatywnych form przemieszczania się i zachęcania mieszkańców do wyboru zrównoważonych środków transportu	
8.	Tworzenie stref czystego transportu ograniczając wjazd pojazdów niespełniających norm	Obecnie brak możliwości prawnych. Wymaga znowelizowania ustawy o elektromobilności i paliwach alternatywnych	

ZAAKCEPTOWANE DO REALIZACJI REKOMENDACJE

OBSZAR: ZIELEŃ W MIEŚCIE

Lp.	Rekomendacja	Komentarz	Lider
1.	Gromadzenie i publikowanie danych na temat ilości drzew rosnących na terenie gminy, ilości drzew usuniętych, ilości krzewów, powierzchni terenów zielonych, w tym łąk i parków (dane dot. każdego roku)	Dane takie będą publikowane na stronie Klimatyczna Gdynia (2022)	Wydział Ogrodnika Miasta, Wydział Środowiska
2.	Prowadzenie edukacji w zakresie wyrzucania odpadów bio	Działanie w realizacji: kampania odbywa się za pomocą strony wyrzucam.to oraz działania informacyjne (2021)	Wydział Środowiska
3.	Kampania edukacyjna dotycząca szanowania obecnie istniejącej zieleni	Kampania zostanie przygotowana (2022)	Wydział Ogrodnika Miasta, Wydział Środowiska
4.	Stworzenie wytycznych i przewodnika (co i gdzie krok po kroku) oraz systemu	Miasto Gdynia we współpracy z miastem Hamburg w ramach	Wydział Budynków,

	zachęt dla inwestorów w zakresie tworzenia zielonych dachów na istniejących budynkach (szczególnie ważne są tu kwestie techniczne i prawne)	programu GRAD przygotowało Program Operacyjny „Zielone dachy w Gdyni”, który m. in. przewiduje stworzenie przewodnika oraz systemu zachęt finansowych (2021)	Wydział Środowiska
5.	Stworzenie zespołu ds. adaptacji do zmian klimatu w skali całego miasta – również z udziałem mieszkańców – dedykowanego wyłącznie tematyce związanej ze zmianami klimatu i adaptacją do obserwowanych i prognozowanych zmian (w tym o zachowywaniu terenów zieleni, ograniczaniu powstawania wysp ciepła, podjęciu działań budujących świadomość mieszkańców oraz deweloperów nt. roli zieleni w inwestycjach miejskich)	Działania zespołu klimatyczny złożony z urzędników, raz w roku na spotkanie zespołu zapraszane będą osoby – uczestnicy Gdyńskiego Dialogu o Klimacie w celu omówienia efektów dotychczasowych działań (działanie ciągłe)	Wydział Środowiska
6.	Wprowadzenie/podtrzymanie/przestrzeganie zakazu koszenia trawników w czasie suszy oraz wprowadzenie zakazu używania dmuchaw do liści	Zasady koszenia zostaną ustandaryzowane w drodze zarządzenia Prezydenta miasta Gdyni (2021); zakaz używania dmuchaw nie został wprowadzony w programie ochrony powietrza (uchwalony przez Sejmik Woj. Pomorskiego); w umowach zawieranych przez Miasto Gdynia stosowanie dmuchaw będzie wygaszane do całkowitego wyeliminowania (2022)	Wydział Środowiska, Wydział Ogrodnika Miasta, Zarząd Dróg i Zieleni
7.	Odejście od widocznej w mieście tendencji „pod kreskę” w aspekcie zazieleniania; część zieleni niech będzie projektowana tak, aby była po prostu piękna, ale jednocześnie niech część zieleni będzie „dzika”, gęsta - to dom dla drobnych zwierząt. Konieczna jest edukacja w tym zakresie – aby mieszkańcy ze zrozumieniem przyjmowali tę drugą formę zieleni	Zmiany są wprowadzane, konieczne jest zwiększanie świadomości mieszkańców w tym zakresie. (działanie ciągłe)	Wydział Ogrodnika Miasta, Zarząd Dróg i Zieleni
8.	Planowanie nowych inwestycji oraz wprowadzanie zmian tam, gdzie to możliwe, aby wzdłuż ciągów pieszo-jednych była zieleń, tj. pasy zieleni	Wytyczne do „klimatycznego” projektowania, remontowania i budowania dróg (ulic) zostaną opracowane i przyjęte	Wydział Inwestycji, Wydział Środowiska

	oddzielające chodniki od dróg dla rowerów, krzewy i drzewa separujące ulice od chodników	zarządzeniem Prezydenta miasta Gdyni (2022)	
9.	Zdecydowane zwiększenie ilości informacji i komunikatów na temat: zmian klimatu, koniecznych i możliwych działań z tym związanych, inicjatywach i działaniach podejmowanych przez Urząd Miasta, wszystkie jednostki miejskie (np. kluby seniora, szkoły, jednostki budżetowe gminy) oraz przez mieszkańców – stworzenie jednej platformy informacyjnej dedykowanej informowaniu, przekazywaniu wiedzy i wskazywaniu dobrych praktyk – aby szukający wiedzy i inspiracji mieli jedno źródło informacji	Strona internetowa „Klimatyczna Gdynia” zostanie przygotowana i uruchomiona (2021)	Wydział Środowiska
10.	Zwiększenie środków i/lub liczby konkursów (edukacyjnych lub wdrożeniowych) organizowanych przez Wydział Środowiska w zakresie adaptacji do zmian klimatu	Konkursy „klimatyczne” zostaną przygotowane i przeprowadzone (2022)	Wydział Środowiska
11.	Więcej parków kieszonkowych realizowanych na terenie gminnym;	Działanie w realizacji: parki kieszonkowe w dzielnicach Wzgórze Św. Maksymiliana, Grabówek, Wielki Kack oraz Pustki Cisowskie-Demptowo zostały zrealizowane	Wydział Ogrodnika Miasta
12.	Oferowanie wsparcia (wiedzą) ze strony Wydziału Ogrodnika Miasta w zakresie permakultury i kompostowania – poradnik dostępny na stronie www, przykłady, etc.	Porady będą zamieszczane na stronie internetowej miasta (2022)	Wydział Ogrodnika Miasta
13.	Rezygnacja z zieleni, zwłaszcza drzew, w donicach; w szczególności usunięcie donic z drzewami, które są na Molo Południowym, a jeśli jest to forma tymczasowa (podobno tak jest) - to potrzebna jest wyraźna informacja o tym; niemniej ta koncepcja jest droga w utrzymaniu i chociażby z tego względu należy z niej zrezygnować	Miasto stopniowo rezygnuje się z nasadzeń w donicach, jeżeli sieci podziemne pozwalają na sadzenie drzew do gruntu; aranżacja Molo Południowego jest tymczasowa	Wydział Ogrodnika Miasta

14.	Tworzenie zielników (przy szkołach) i małych ogródków sąsiedzkich	Przygotowane zostaną zachęty do tworzenia zielników przy szkołach oraz zasady wsparcia przy tworzeniu ogrodów społecznych (2022)	Wydział Ogrodnika Miasta, Laboratorium Innowacji Społecznych, Wydział Środowiska
15.	Zakładanie i prowadzenie ogrodów społecznych (też jako rozwiązanie systemowe – pomoc z strony UM)	Stworzone zostaną zasady wsparcia przy tworzeniu ogrodów społecznych (2022)	Wydział Ogrodnika Miasta, Laboratorium Innowacji Społecznych, Wydział Środowiska
16.	Tworzenie łąg w mieście	Działanie w realizacji, np. łąki przy alei Zwycięstwa (na wjeździe od strony Sopotu oraz między jezdniami na wysokości Orłowa), przy ulicy Morskiej (na wjeździe od strony Rumi) czy przy ulicy Wielkopolskiej. (działanie ciągłe).	Wydział Ogrodnika Miasta
18.	Ogrodnictwo miejskie - sadzenie drzew jadalnych/owocowych w mieście, zakładanie ogrodów na dachach	Rekomendacje w trakcie opracowywania (2022)	Wydział Ogrodnika Miasta, Laboratorium Innowacji Społecznych, Wydział Środowiska
19.	Tworzenie zielonych ścian i dachów, w tym zielonych dachów rekreacyjnych na budynkach użyteczności publicznej lub „wiszących ogrodów” etc.	Tożsame z pkt 4	Wydział Budynków, Wydział Inwestycji, Zarząd Budynków i Lokali Komunalnych
20.	Szkoła jako miejsce edukacji w zakresie zmian postaw na proekologiczne – w szczególności szeroki dostęp wiedzy eksperckiej w szkołach i dla szkół	Gminy nie mają wpływu na podstawie programową nauczania, dlatego materiały edukacyjne przygotowane przez miasto Gdynia będą prezentowane w trakcie godzin wychowawczych/ dyrektorskich (2022)	Wydział Środowiska
21.	Sponsorzy/opiekunowie drzew – promocja pomysłu i system zachęt dla mieszkańców, aby wybrali sobie drzewo i opiekowali się nim	Działanie zostanie wdrożone (2022)	Wydział Ogrodnika Miasta

22.	Uwalniamy drzewa – usuwanie części chodnika lub innej powierzchni nieprzepuszczalnej wokół pnia drzewa i w to miejsce tworzenie powierzchni hydroprzepuszczalnej, która może zostać zaaranżowana np. niską zielenią	Drzewa są „uwalniane” podczas bieżących działań Wydziału Ogrodnika Miasta oraz na zgłoszenie mieszkańców (działanie ciągłe)	Wydział Ogrodnika Miasta
23.	Publiczna leśna szkoła podstawowa	Leśny Ogród w Marszewie prowadzi edukację ekologiczną w tym zakresie dla wszystkich gdyńskich szkół (działanie ciągłe)	Nadleśnictwo
24.	Kampania edukacyjna w temacie „zielona partyzantka miejska czy wandalizm?”	Temat przekazany do Urban Labu celem realizacji w formie warsztatu/wykładu (2022)	Laboratorium Innowacji Społecznych
25.	Monitoring użytków ekologicznych na terenie Gdyni	Działania w tym zakresie zostaną zintensyfikowane (2022)	Wydział Ogrodnika Miasta
26.	Wprowadzenie zakazu sprzedaży działek gminnych, które są porośnięte drzewami – jako zasada, od której odstępienie wymaga „mocnego” uzasadnienia podanego do publicznej wiadomości	Cenne przyrodniczo działki nie są sprzedawane.	Wydział Gospodarki Nieruchomościami i Geodezji
27.	Szeroko zakrojona kampania informacyjna na temat 17 celów Zrównoważonego Rozwoju wynikających z przyjętej w 2015 roku przez wszystkie państwa ONZ strategii „Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030” – informowanie o tym przy każdej okazji	Promocja 17 celów Zrównoważonego Rozwoju odbywa się poprzez stronę www.kampania17celow.pl , zaś działania edukacyjne realizowane i przewidziane do realizacji przez gminę uwzględniają powyższe cele.	nie dotyczy
28.	Kompost z EKO Doliny za „złotówkę” dla mieszkańców (ta ziemia wykorzystywana jest przez firmy głównie i „zalega” w EKO Dolinie)	Wykorzystanie kompostu z Ekodoliny będzie bardziej promowane (2022).	Ekodolina, Wydział Środowiska
29.	Choinki na święta Bożego Narodzenia: akcja „sadź, nie ścinaj” oraz zbiórka choinek, które są w donicach, po świętach i posadzenie ich w gruncie, aby dalej rosły	Gmina podejmie działania w tym zakresie zachęcające mieszkańców, aby kupowali drzewka świąteczne w donicach i sadzili je po świętach.	Wydział Ogrodnika Miasta, Wydział Środowiska

NIEZAAKCEPTOWANE DO REALIZACJI REKOMENDACJE

OBSZAR: ZIELEŃ W MIEŚCIE

Lp.	Rekomendacja	Komentarz	
-----	--------------	-----------	--

1.	Przeznaczanie 5% rocznych wydatków gminnych, jeden raz w danej kadencji władz, na wykup przez gminę gruntów leżących w granicach administracyjnych miasta, które następnie dedykowane będą wyłącznie zagospodarowaniu zieleni	Działanie niemożliwe do realizacji z przyczyn finansowych	
2.	Wprowadzenie całkowitego zakazu wycinania dużych dojrzałych drzew; każda inwestycja - zarówno realizowana przez gminę, jak i przez prywatnych inwestorów - powinna być planowana w taki sposób, aby to inwestycja nie kolidowała z istniejącymi drzewami (zamiast podejścia, że to drzewo koliduje z nową inwestycją)	Działanie sprzeczne z ustawą o ochronie przyrody, która określa zasady usuwania drzew i krzewów; obowiązek zachowania drzew określają ustalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	
3.	Zielone dachy wiat parkingów rowerowych	Rozwiązanie wysokokosztowe w stosunku do już istniejących wiat (wzmacnianie konstrukcji), dlatego do realizacji skierowano działanie „Zielone stacje roweru publicznego - drzewa i krzewy w otoczeniu każdej stacji” (pkt 26 przyjętych rekomendacji)	
4.	Wymiana podłoża na miejscach postojowych dla samochodów – hydroprzepuszczalna zamiast nieprzepuszczalnej, płaskie pieńki drzew (naturalny element) zamiast meby i ekokraty (tj. zamiast betonu i tworzyw sztucznych)	Koszty ekonomiczne i ekologiczne wymiany nawierzchni uwzględniające utylizację asfaltu i podłoża nie uzasadniają wymiany podłoża na miejscach postojowych; działanie jest i będzie realizowane w toku i przy okazji nowych inwestycji	
5.	Sąsiedzkie akcje zagospodarowywania trawników/terenów zielonych przy blokach: bardzo często teren zielony przy/wokół bloku w którym jest wspólnota mieszkaniowa, należy do gminy; mieszkańcy pozyskują krzewy z Wydziału Ogrodnika Miasta, samodzielnie zagospodarowują dany teren przy swoim bloku (robią nasadzenia), a miasto dba o te nasadzenia	To mieszkańcy, jako gospodarze tego terenu, są zobowiązani by dbać o teren, który zagospodarowali.	

ZAAKCEPTOWANE DO REALIZACJI REKOMENDACJE

OBSZAR: WODA

Lp.	Rekomendacja	Komentarz	Lider
1.	Uzgodnienie wieloletniej polityki klimatycznej władz miasta z ekspertami/kami oraz innymi podmiotami	Zrealizowano. Wieloletnia polityka klimatyczna Gdyni określona jest w powstałym z udziałem ekspertów w Miejskim Planie Adaptacji miasta Gdyni do zmian klimatu do 2030 roku	Wydział Środowiska
2.	Stworzenie długofalowej strategii retencji w mieście. Korzystanie z szerokiego wachlarza narzędzi zapobiegających utracie deszczówki: ogrodów deszczowych (również w pojemnikach), stawów, niecek czy rowów bioretencyjnych, rowów infiltracyjnych, zielonych przystanków, dachów, fasad i ścian, nawierzchni przepuszczalnych, podłoża strukturalnych. Dbanie o niezabudowywanie potencjalnych terenów gromadzących deszczówkę, unikanie wysp ciepła w planie zagospodarowywania przestrzennego	Plan gospodarowania wodami uwzględniający małą retencję zostanie przygotowany. (2023)	Zarząd Dróg i Zieleni
3.	Coroczne wydzielanie w Budżecie Obywatelskim osobnej, konkretnej puli na Klimatyczny BO, co zwiększa szanse na szersze wprowadzanie rozwiązań adaptacji do zmian klimatu w mieście oraz odpowiednie nagłaśnianie tej informacji	Zrealizowano. Taka pula jest od 2021 w BO.	Laboratorium Innowacji Społecznych
4.	Stworzenie strony prowadzonej przez Urząd Miasta poświęconej Gdyni Klimatycznej (małej retencji, ogrodom deszczowym itp.), która byłaby źródłem wiedzy, opowiadałby o zrealizowanych projektach, wprowadzanych rozwiązaniach, jak również o zagrożeniach, a także na której można by znaleźć informacje, w jaki sposób pozyskiwać finansowanie na inicjatywy klimatyczne i której elementem byłoby forum dyskusyjne	Strona zostanie stworzona (2021)	Referat Adaptacji do Zmian Klimatu Wydziału Środowiska
5.	Kampania klimatyczna w mediach społecznościowych	Wraz z uruchomieniem strony „Klimatyczna Gdynia” rozpoczną	Wydział Komunikacji

		się działania w mediach społecznościowych (działanie ciągłe)	Spółecznej i Informacji, Wydział Środowiska
6.	Renaturalizacja cieków wodnych i terenów przyległych przy planowanych inwestycjach w obszarze dorzeczy cieków (Chylonka, Kacza)	Działanie w realizacji. Kolejne etapy przygotowywane na nową perspektywę finansową UE.	Wydział Inwestycji/ Zarząd Dróg i Zieleni
7.	Prace nad udrażnianiem cieków wodnych (źródła Potoku Kolibkowskiego, Potok Obłużański), działania miękkie – oczyszczanie koryt, rewitalizacja źródeł, odkrycie części zarurowanych cieków, np. Potoku Marszewskiego przy ul. Chabrowej, zachęcanie mieszkańców do dbania o tereny w formie wspólnego sprzątania/ pielęgnacji terenu.	Prace na terenie Źródła Potoku Kolibkowskiego i Potoku Obłużańskiego (2024)	Wydział Inwestycji/ Zarząd Dróg i Zieleni
8.	Konstruowanie chodników w taki sposób, by ich nawierzchnia nie była obniżona w stosunku do otaczającej zieleni, co umożliwiłoby redukcję gwałtownego spływu wody chodnikiem w przypadku opadu	Wytyczne do takiego konstruowania chodników zostaną stworzone (2021)	Wydział Inwestycji, Zarząd Dróg i Zieleni, Wydział Środowiska
9.	Wprowadzenie kostki chłonnej jako wytycznej przy budowie infrastruktury terenowej związanej z drogami, parkingami	Działanie w realizacji: Trwają prace nad standardem tworzenia i utrzymywania infrastruktury drogowej oraz zieleni (2022)	Wydział Środowiska, Wydział Inwestycji/ Zarząd Dróg i Zieleni
10.	Opracowanie programów edukacyjnych dla szkół na terenie Gdyni	Materiały edukacyjne zostaną przygotowane przez miasto Gdynia i będą prezentowane w trakcie godzin wychowawczych/dyrektorskich. (2022)	Referat Adaptacji do Zmian Klimatu Wydziału Środowiska
11.	Aktywny udział Wydziału Ogrodnika Miasta w sprawdzaniu stanu nasadzeń i ewentualnym ich odbieraniu przy realizacji np. przez wspólnoty;	Działanie w realizacji w zakresie odbioru nasadzeń orzeczonych w decyzjach administracyjnych.	Wydział Ogrodnika Miasta
12.	Aktywna współpraca z inwestorami, której efektem byłoby wprowadzanie ogrodów deszczowych na etapie inwestycji (z uwzględnieniem pomocy finansowej – bardziej na zasadzie	Program operacyjny „Zielone dachy w Gdyni” powstał z udziałem miasta Hamburga. Zostanie przyjęty, podobnie jak system dotacji na ten cel. (2021)	Wydział Budynków, Wydział Środowiska

	dofinansowań niż zwolnień podatkowych – oraz organizacyjnej)		
13.	Ogrody deszczowe przy gdyńskich placówkach oświatowych oraz kulturalnych	<i>Działanie w realizacji, np. w SP Nr 37 przy ul. Wiczlińskiej 93</i>	Wydział Budynków
14.	Opracowanie sposobów na włączanie w działania związane z retencją spółdzielni, wspólnot, deweloperów	Dział Diagnoz i Partycypacji LIS we współpracy z ZBiLK i RO przygotowują działania włączające spółdzielnie, wspólnoty, deweloperów w działania związane z małą retencją. (2022)	Laboratorium Innowacji Społecznych, Zarząd Budynków i Lokali Komunalnych, Wydział Środowiska
15.	Nowe zbiorniki retencyjne jako elementy nowoczesnych przestrzeni miejskich	Działanie w realizacji, np. zbiornik na Witominie	Wydział Inwestycji/ Zarząd Dróg i Zieleni
16.	Zbiorniki retencyjne – ukierunkowanie na gromadzenie wody, a nie odprowadzanie jej pod ziemię, przeznaczanie większych terenów na zbiorniki, atrakcyjne wykańczanie	Działanie w realizacji, np. odtworzenie potoku Wiczlińskiego	Wydział Inwestycji/ Zarząd Dróg i Zieleni
17.	Projektowanie zbiorników retencyjnych, żeby były funkcjonalne i atrakcyjne również, kiedy są suche	Działanie w realizacji, np. odtworzenie potoku Wiczlińskiego	Wydział Inwestycji/ Zarząd Dróg i Zieleni
18.	Zbieranie deszczówki w ramach dotacji z Miasta, finansowanie małej retencji, zachęcanie mieszkańców i firmy do zrealizowania na ich nieruchomościach małej retencji	Działanie w realizacji: dotacja dla mieszkańców Gdyni realizujących inwestycję w zakresie małej retencji	Wydział Środowiska
19.	Zabezpieczanie miasta i mieszkańców przed lokalnymi podtopieniami i powodzią	Działanie w realizacji: Powierzchnie terenów utwardzonych w obszarach zainwestowanych powodują, że zagrożenia zalewaniem lub podtapianiem mogą występować w dolinach rzek i potoków, jednakże tereny te nie zostały uwzględnione w pierwszej edycji map zagrożenia powodziowego. Zarówno Studium uwarunkowań i	Wydział Inwestycji/ Zarząd Dróg i Zieleni

		<p>kierunków zagospodarowania przestrzennego Gdyni, jak i odpowiednie plany miejscowe wyznaczają lokalizację zbiorników retencyjnych ograniczających zagrożenie powodziowe nad ciekami: Kacza, Potok Wiczliński i Źródło Marii. Część zbiorników jest już wykonana, a kolejne są projektowane. Plan gospodarowania wodami uwzględniający małą retencję zostanie przygotowany. (2023)</p>	
20.	Wykorzystanie innych funkcji wody; schładzanie wysp ciepła, sprzyjanie zachowaniu bioróżnorodności	Plan gospodarowania wodami uwzględniający m. in. małą retencję zostanie przygotowany. (2023)	Wydział Inwestycji/ Zarząd Dróg i Zieleni

Wszystkie dodatkowe informacje o wynikach procesu będą komunikowane na bieżąco na stronie www.gdynia.pl/oklimacie.

V. ZAŁĄCZNIKI

1. Zebrane pomysły i rekomendacje na etapie narady społecznej.
2. Zestawienia statystyczne odpowiedzi zebranych w ankiecie konsultacyjnej dla mieszkańców.
3. Formularz konsultacyjny.
4. Szczegółowe opracowania koncepcji powstałych w ramach Ideathonu.